

J. Jiravová: Suché květy

DŘEVO

Oldřich Koudelka

Stromy rostou,
vzpínají se a sahají ke slunci.
Jakmile se dotknou nebeské klenby,
přijímají podobu katedrál.
V té době přestávají šumět a šeptat
a promlouvají hlasem svého dřeva.
Znám řeč dubů a borovic,
smrků i modřínů.
Miluji stromy a lesy.
A mám rád dřevo pro pokračování života
ve smrti.
Strom když ztichne,
promění se ve dřevo.
Je mrtev, ale dřevo žije.
Vdechuji-li vůni zpracovávaného dřeva,
jsem přešťastný stejně,
jako v tichu zelených katedrál.

(ze sbírky etud Trpyt lesa TG TISK Lanškroun 2006)

PhDr. **OLDŘICH KOUDELKA**, publicista a spisovatel, je předsedou Klubu autorů Českomoravské myslivecké jednoty. Narodil se v roce 1955 v Moravské Třebové, žije a tvoří v malohanácké obci Úsobrno na Dražanské vysočině. Pracuje jako šéfredaktor pražského měsíčníku Nový venkov. Je autorem více než desítky knih s tematikou přírody, historie, místopisu a poetiky. Je členem Východočeského střediska OS v Pardubicích.

NA SLOVÍČKO S JARMILOU JIRAVOVOU

Slečna Jarmila Jiravová je z Břehů u Přelouče a je členkou výtvarné sekce Východočeského střediska Obce spisovatelů v Pardubicích. Rozhovor vznikl jako doprovod k její ilustraci v úvodu tohoto čísla Kruhu, nazvala ji Suché květy.

1. Řekněte něco o sobě.

Nemyslím, že by bylo něco výjimečného, čím bych se vám mohla představit. Patřím k lidem, kteří věří v sílu pozitivní myšlenky a každé nové ráno cítím jako dar. Teď právě jsem nadšena atmosférou podzimu a jeho proměn od poletujících

pavučin babího léta přes ohnivou paletu krajiny k melancholickým listopadovým deštům. Neustále kolem sebe hledám duhu, abych ji s jistou pokorou přenášela do tvořivého procesu jako způsobu sebevyjádření. Duha totiž miluji pro její dokonalou harmonii a kladnou energii. Duha se nedá naplánovat, duha se znenadání objeví a zmizí. A to je ten magický moment překvapení, který milujeme už od dětství a který nás alespoň na vteřinu dokáže zastavit. Každého jistě napadla otázka jaké to je projít duhou?

2. Jak jste se dostala ke kumštu a co v něm sledujete?

Určitě se vše vyvinulo přirozeně a nenásilně. Měla jsem to štěstí, že kapka do vínku navíc se spojila s mořem přízně prostředí, ve kterém jsem vyrůstala. První malířské pokusy probíhaly nejen na papíře, ale po všech plochách, které mou dětskou ruku vybízely k dobrodružství. Poznávání výtvarna a jeho možností pokračovalo v lidové škole umění, v době gymnaziálního studia navštěvováním soukromých hodin a studiem oborů výtvarná výchova – historie na VŠP v Hradci Králové. A tak se původní záliba prohloubila do životní potřeby dle prastarého hesla: „ani dne bez čáry“. Co se týká mé současné tvorby, hlavním inspiračním zdrojem je mi příroda v různých dimenzích, světlo jako fenomén (právě ono je základem duhy) a vnitřní i vnější svět člověka.

3. Co považujete za své úspěchy?

Velký úspěch cítím s každým (relativně) dokončeným dílem - malým či velkým. Tvořivý proces je totiž vnitřní katarze, boj s prostorem i se sebou a je neuvěřitelně naplňující. Pomocí výsledků tohoto procesu se snažím ostatní na chvíli zastavit, uvědomit si své pocity a možná i zahřát na duši.

4. Jak chápete své členství ve výtvarné sekci VČ. střediska OS a jaký máte názor na existenci bulletinu Kruh?

Vážím si příležitosti zapojit se do pulzujícího života Východočeského střediska OS, seznamovat se s lidmi podobného ladění, lidmi tvořivými v různých oborech umění, které spojuje myšlenka kultivace lidského ducha. A právě bulletin Kruh chápu jako bohatou mozaiku představující různé cesty jimiž lze dosáhnout obohacení duševního prostoru každého jedince. V rámci výtvarné sekce přichází možnost vzájemné konfrontace a realizování společných projektů (výstav, happeningů). Velice inspirativní je jistě pro nás všechny spolupráce s ostatními sekcemi, například v oblasti ilustrace, designu. Vždyť trocha umění nikoho nezabije.

Otázky kladl Milan Dušek

Prospěch často víc škodí, než prospívá.

(Patricie Holečková)

DVAKRÁT Z CHOTĚBOŘE

Na havlíckobrodském knižním veletrhu 2007 nabízela svoje knižní novinky dvojice chotěbořských autorů. Literární čajovna Suzanne Renaud vydala sličnou, vzhledem poutavou knihu **MARTY URBANOVÉ – POVĚSTI ŽELEZNÝCH HOR**. Urbanová je z rodu vypravěčů, kteří dovedou připravit sdělný a poutavý text se střídavými dialogy a přiměřenou gradací. Některé pověsti čtenáři znají z dřívějších knih Marty Urbanové, forma pověsti se občas přibližuje pohádce (uveďme jako klasický příklad hned úvodní O Lichnici), ta skutečnost však u pověstí není zase nic mimořádného a nesnižuje úroveň, někdy naopak napomáhá větší pестrosti a čtivosti. Obecným neduhem souborů pověstí je jistý nudný stereotyp ve stavbě příběhů, zápletkách i gradaci, tomu neduhu se však Marta Urbanová vyhnula obloukem. Kdo se do jejích pověstí pozorně začte, zklamán je neodloží.

PETR MUSÍLEK je ve světě literatury známý jako básník. Nakladatelství Mezera připravilo první Musílkovu prozaickou práci pod názvem **MEDAILE ZA VYTRVALOST** a je pozoruhodná hned z několika aspektů. Vyšla v bilingvní edici Bez hranic jako srovnávací text ke studiu anglického, případně českého jazyka. Poměrně jednoduchý a přehledný text je k tomu nepochybně vhodný. Jako vypravěče Musílek zvolil psa, což není zcela originální, ale adekvátní zvolenému přístupu i životnímu postoji. Odmítání radikálnějších střetů, jaké život zákonitě přináší, jimž se v jejich primární podobě vyhnout nelze, pokus vytvářet ostrůvky pokoje a tolerance (jak stojí na záložce) posouvá děj do svérazné idyllicity. Musílkova Medaile za vytrvalost možná řadu čtenářů překvapí a rozhodně nebude udělována těm, kdo knihu dočtou, třebaže název k takovému lacinému bonmotu svádí. Nechme stranou přístup i proklamované postoje, iluzi, že nějaká kniha přiměje kohokoli ve zkomercializovaném světě k vážnému zamyšlení nad sebou samým, to bychom žádali od literatury příliš. Ale proč ne, proč se o to aspoň nepokusit. Snaha Petra Musílky je nanejvýš sympatická, jeho Medaile za statečnost stojí za přečtení.

František Uher

ADAME...

Helga Hrabincová

Už zodpověděla poslední otázku, už si je předvolala komise, aby jim oznámila výsledky, už profesori opustili třídu. Dovnitř se nahnou ostatní holky: „Tak co? Máte? Za kolik? A co ty, Zoubku?“

Neodpoví jim. Vyleze na potítko, lehne si naznak a zavře oči. Vždycky si myslela, že to bude nejkrásnější den jejího života. Před očima vyvstane kočár se

šesti bílými koňmi, který ji v tento slavný den měl odvézt do života. Krásného a plného štěstí. Pokaždé si to tak představovala. Slunce jí kreslí na tvář zlatý pruh. Za oknem šumí koruny kaštanů, jak se do nich opírá lehounký větřík.

„Mám, holky!“ zaječí a vyskočí: „Jasně, že mám! Matiku za tři, všechno ostatní za jedna!“

„Hurá!“ ozve se sborem.

„Udělat maturu, to je znova se narodit!“ dává Gábina průchod svému nadšení.

„ - flap, flap, flap - ředitelství školy a profesorský sbor gratulují všem studentům čtvrtých ročníků, kteří dnešním dnem zakončili svá studia a těm, kterým se to dnes nepodařilo - “

„Taková u nás nejsou!“ zařve nadšeně Jana, „Hodte sebou! Stahejte ty ubrusy!“

„Co si vezmeš na večírek?“

„Bílý, na ramínka.“

„Jó, takový ty tamty?“

„Přesně ty.“

„Já vínově červený.“

Petra se vrhne k tabuli. Na černé desce se v momentě zjeví matikář Kúfa, kalhoty podkasané jako vítěz přeborů v jarní orbě. Holky nadšeně zavýsknou a není nikdo, kdo by si nepřisolil. Gábina přikreslí zježené vousy a tři vlasy Děda Vševeda, Míla kytku za kšandy, Dana lovecké boty s ostruhami, Jana ukazovátko do ruky a všechny se můžou strhat.

Uprostřed pobíhání, křiku a smíchu stojí Jitka „Zoubek“, zmuchlaný ubrus jí visí z rukou a naposledy se nadechne neopakovatelného pachu třídy, školních lavic, celých čtyřletých dějin. Kolem ní přeběhne rozesmátá Danina tvář, trochu rozmazaná. Jitka si znovu uvědomí a zašeptá: „Tak naposledy, naposledy. A co dál?“

„Kam s těma kytkama?“

„Hoď je z okna!“

Všechny se nahrnou k oknu.

„Jé, kominík! Holky, kominík!“

„Ahoj, kominíku! Díky, kominíku! Tady máš kytku od čtvrtý á!“

„Nechte toho blbnutí, dámy! Rozhodte ty lavice! Fofr!“

Zase se vrhnou do práce, brkají o sebe a nepřestávají se smát.

„Ještě semhle židli!“

„Hněte kostrou, ať jsme pryč! Práce máme nad hlavu!“

„Uklidit skříň!“

„Houby! Na to se vykašlete! O prázdninách se tu bude stejně gruntit.“ Renata přibouchne dveře skříně.

„A co s ním?“ zamává Jana nad hlavou třídním maskotem, malým plyšovým medvídkem.

Petra po něm skočí: „Dám mu pusinku a necháme ho tu prváčkům!“ Holky si podávají medvídka, od každé dostane pusku. Nakonec ho usadí do skleněné vitríny.

„Tak už pojďte, nebo mě máti nakonec nepustí!“

„Jedeš autobusem?“

„Né. S Lácou na emzetě. Bude legrace!“

„Pozvali jste všechny? I řídu?“

„Šerif nepřijde. Prej ho zlobí žaludek.“

„Ale kluci z průmký přídou, ne?“

„Ty jsou celí žhaví!“

Zvoní.

„Padla! Holky, letímééé!“

Vyhnou se ze třídy jako jarní bouřka a hřmění je ještě dlouho slyšet. Třída, prosvětlená sluncem, podivně ztichla. Paprsky dopadají na vyrovnané lavice a venku šumí koruny kaštanů. Dveře se potichu otevrou. Jitka se vrátila pro zapomenutou kabelku. Rozhlédne se, ale pak rychle vyběhne na chodbu, aby stihla autobus.

„Vypněte ten magič!“

„Adame, kytaru! Zahraj -“ Jana se k Adamovi nakloní a šeptá mu do ucha co má zahrát. Trochu se při tom chichotá.

„To nemůžu. Ta je sprostá.“

„Ale houbec! Že dneska může? Pane profesore...!“

Na stolech svítí jen svíčky. Pavel se natáhne a přiloží do krbu.

„Podejte mi jednu rakvičku.“

„Na tu máš ještě čas!“

„Se šlehačkou, chytráku!“

„Tak už něco zahraj, kruci!“

Jitka sedí, kolena pod bradou, směje se s ostatními a její oči pořád častěji bloudí směrem k Adamovi.

„Ne, já už nic nebudu. Nenuťte mě!“

„Vy jste byl ale doopravdy nejlepší třída! A nechoďte ještě pryč. Jsou teprv dvě.“

Gábina se rozchechtá: „Pane profesore, já vám vypila víno!“

„Pojďte si taky trsnout! Přece nebudete sedět!“

„- vidělas Štvanici? Redford byl zas úplně boží, já ho žeru! Takový oči...“

„Nenašlo by se ještě něco k pití?“

Jitka pozoruje Adama zpod přivřených řas a před očima jí běží film - Kreslí křídou veliké srdce na hradní bránu: A + J, A + J, všude, kam se podívá. A naho-

ře na věži se rozlétnou okenice, až tam pod střechou: „Mám tě ráda, Adame!“ Krůpěje slovíček padají dolů do města, po střechách kloužou dolů a ve všech okapech celého města je slyšet: „Mám tě ráda, Adame, mám tě ráda!“ Brána hradu se otevře a nakreslené srdce se rozpůlí. Do snu kovově zazní: „ - nebojte se, není nakažlivý - ten ekzém jen ošklivě vypadá -“

Dívka v okně si zakryje uši rukama a zavře oči. Pak je doširoka otevře a zoufale vykřikne: „A co je to platný? Komu to mám vykládat? Komu?“

Jitka se rozhlédne po vinárně. Nízký klenutý strop. Krb. Hrad ze čtrnáctého století. Holky se za dveřma hladomorny líbají s klukama z průmky - A co tady? Jídlo, pití - Kde je kočár, bílé šestispřeží?

„Jitko, Zoubečku - ty brečíš?“

Nepohne se, ani se neotočí za hlasem.

„A proč?“ odloží Adam kytaru a nakloní se k ní.

Rychle se na něj podívá temnýma, trochu šikmýma očima, maličká pusa se krabatí, pihy na nose popotáhnou.

„Proč brečíš? Projdeme se po hradbách, chceš?“

„A - ty bys chtěl?“ vzlykne překvapeně, ale pak skloní hlavu: „ - ále, radši mě nech, bude to tak lepší -“

„Tak už nebreč, rozmažeš si oči. A vůbec. Jé, jak já byl po maturě šťastnej!“

„ - tak teda nashle, pane profesore, my se někdy přídeme podívat, no fakt, dyť jste byl náš nejlepší tříďa!“

„Hele, pod' aspoň na chvilíčku. Je tam krásně, uvidíš!“

Na skalách kvetou netřesky a z louky voní tráva. Kohouti napovídají svítání, hvězdy zhasínají jedna po druhé, ale město dole ještě o ničem neví. Sem tam zajiskří trolej. Kabelka se jí pohupuje v sevřené dlani. Teď, když jde vedle něj, sahá mu jen po ramena.

„Líbíš se mi - a jseš smutná. Proč jseš smutná?“

Spolkne poslední slzy: „Proč se ti líbím?“

Pokrčí rameny.

„Nikdo ti o mně nevypravoval?“

„Ne. Co by mi měl někdo vypravovat?“

„Tak -“

Zezdola je slyšet štěkání psa.

„Chtěla bych mít psa. Malýho chlupatýho psa, co by za mnou pořád běhal a byl veselej.“

„Chci s tebou všude chodit.“

Jitka se lekne: „Ne, to nejde, nemůžeš.“

„Proč to nejde? Nemysli si o mně nic špatnýho! Budem spolu jen tak chodit, pudem na plovču -“

„Nemůžu na plovču -“

„Tak do parku, do kina nebo do divadla, kam budeš chtít!“

„Kdy?“ vzhledne k němu.

„Dneska, zejtra, pozejtří – každý den!“

Zavrtí hlavou: „Ne -“

„Tak proč, sakra? Hlídá tě drak? Nebo jseš zakletá princezna?“

„Jsem, a nezlob se, prosím tě, nechtěla jsem tě naštvat.“

V hradním příkopě rostou kosatce, kvetou žlutými kvítky.

„Sedneme si na chvilku a všechno mi povíš -“ řekne jí.

Jitka se usadí do voňavé trávy, on si sedne vedle ní a přehodí jí přes ramena svoje sako. Na šednoucí obloze se rýsuje temná silueta města. Dotkne se plátěných kalhot na jeho boku a položí mu hlavu na prsa.

„Na co myslíš?“ zeptá se ho.

Adam jen pokrčí rameny a vezme ji do náruče. Přitiskne ústa na její oči, pak se nosem zaboří do jejích vlasů.

Vzpomněla si na loňské léto, na jediný okamžik. Šla s Petrem nahoru ke hradu. Slušelo jí to v bleděmodrých šatech s dlouhými rukávy. Takové šaty nosila celé léto. Jenže pak se sklonila pro stéblo trávy, lehounká látka se smekla s ramene... Řekla mu pravdu. Dodnes jí posílá pohlednice -

„Mám tě rád!“ zašeptá Adam a ona znovu ucítí jeho rty. Jak by byla šťastná, kdyby se dalo věřit. Kdyby mohla věřit! Oči se jí zalijí slzami, prudce zamžiká a srdce se rozbuší. Adam na něj položí dlaň.

Jitka se zachvěje zimou a otevře oči. Na špičatém lístku kosatce se houpe беруška. Louka je mokrá a plná slunce. Zneklidní a rychle si zapne halenku. Doma bude průšvih, napadne ji, ale kupodivu ji to nevyděsí. Vzpomene si, že má odmaturováno a před sebou prázdniny. Prázdniny s Adamem.

„Slyšíš cvrčka?“ zeptá se šťastně. Na modrém nebi zpívá skřivan, ale není ho vidět.

„Slyšíš cvrčka?“ zašeptá znovu, zničehonic plná obav. Rychle se rozhlédne, ale není nikdo, kdo by jí odpověděl.

Hradní brána se s rachotem zabouchne a nakreslená srdce právě smazává příčinlivý kastelán. Několika tahy houby mizí i A + J. Okno až nahoře pod střechou je také zavřené dřevěnou okenicí.

ANOMÁLIE

Josef Krečmer

Polovina prosince
a nikde vločka sněhu,
ba ani na horách.
Zato rozkvet' zlatý déšť

a petrklíče v zahradách.

Nebo tuhle:

Jeden velmi starý pán,
občas tu chodíval – frajer.
Nechtěl uznat, že nám život utíká.
A taky si věřil,
že se na něj usmívaj'
dámy všech věků.

Až provokoval,
řka, že zvykům přestárých
majestátně uniká.

Zpěv – ženy – víno
chválil – a pil rád.

Když v Dolní Lhotě byla pout',
tancoval tam do rána
venku už zpívali ptáci...

„Čtyři páry bílých koní“
zrovna když hráli tuhle polku,
zpíval a roztácel
kdysi nejhezčí holku.

S bílými koňmi v kočáře
přijela zubatá
v pařátech s kosou.

Na cestu ještě panáka.

Pak s očima jako by vítal slunce,
za hospodou našli ho v louce.

KREČMEROVY KAMÍNKY Z HLUBOKÝCH ŘEK

Josef Krečmer, chrudimský spisovatel, fejetonista a autor literatury faktu, známý i jako nedávný kronikář Chrudimi, vydal v posledních letech několik knih a publikoval řadu povídek. Jeho poslední kniha Kamínky z hlubokých řek vyšla

na jaře roku 2007. Provází ji na cestu ke čtenářům básnická slova Jiřího Faltuse v úvodním eseji.

Pokud je symptomem kvality básnické sbírky tematická pestrost a bohatost, najdeme ji v jeho knize přemnoho. Dokázal vytěžit z poznání našeho světa a života bezpočet myšlenek, postřehů a citů – radosti, žalů i zklamání. Nezapřel v sobě poučeného zaníceného hudebníka, např. báseň Baroko je oslavou věčně mladého baroka, interpretovaného umělci, kteří byli mladí a krásní i proto, že „uměli“. A také milovníka literatury a kantora (báseň Z písní kantorských). Hlásí se ke svému obdivovanému Jaroslavu Vrchlickému a Slatiňanům v době jeho prázdninových pobytů. Z kantorských tradic vyrůstá báseň o K. V. Raisovi a jeho učitelské dráze v Trhové Kamenici, zakončené prostými verši:

„Dva tucty hrubých lavic,
ptáčata rozčepýřená, ještě housle, Kristus pán,
tabulky z břidlice, plavajs...
Na šedesát dětských hlav –
vzdělával tu
podučitel – básník Rais.“

Básník přijímá, přes chvíle deprese, s vděčností dar žití a říká: „znám cenu svého času“ a vím „jak přehořklé jsou dny poslední“. A proto se naléhavě táže, jak žít v tomto světě plném stínů, kde se s našimi životy hraje často nečestně. S pokorou přijímá všední chvíle a čerpá sílu v přírodě, v přírodních krásách Vysočiny, když v nedělním poledni „ze sousedních vsí rozmlouvají zvony“.

Krečmer se nevyhnul zamyšlení nad postavením básníka. Být básníkem je „až neskutečně chudé řemeslo“, které přesto dává tvůrci, díky neomezené fantazii, nekonečné možnosti a opojení z tvorby.

Jedna jeho báseň je nazvána Amo-ergo sum. Ale jen láska opravdová si zaslouží úcty, pouhé sexuální poblouznění nejmladší generace odmítá. Dívka si uvědomuje planost sexu bez lásky, ale jít za svou představou znamená vymknout se z party, vyznávající jiné hodnoty (Starosti „náctiletých“, In medias res). Důležitá báseň Ruce je apoteózou rukou, těch, které stvořily věstonickou Venuši, rukou milenců, matek, tisknoucích k srdci novorozeně, rukou, strvrzujících čestné slovo. Ale také jsou ruce „pálící do hrudí olovo“ a ruce kata, nastavujícího v míru oprátku na hrdlo Milady Horákové.

Básník svými verši varuje před vším, co ničí v člověku lidskost. Politický a náboženský fanatismus, ale i krutost, s jakou se chová pán ke svému psu, jehož oči se marně ptají, co provedl, že musí žít v černém vězení garáže, než je vyhozen na silnici (Balada o Dolině).

Klíčová báseň *Loučení s rokem 2006* je skeptickým pohledem na naši současnou konzumní společnost s vyjádřením obav o budoucnost pravnuků našich vnuků. Krečmer sní o nové zemi lásky, pravdy a lidské radosti, založené na vzájemném porozumění.

Autorovy básně jsou psány srdcem a rozumem, sbírka je prosycena moudrostí. A snad proto vybral jako motto slova „Člověk tak mocně nařiká při každé bolesti, a tak málo se raduje, když žádnou nemá“. Líbezná knížka nevelkého formátu, doprovázená ilustracemi přítele, Jiřího Šimka, vybízí vložit ji do kapsy a někde v klidném koutku přírody se nechat unášet jejími verši.

PhDr. Miroslav Bastl, CSc.

PLETICHY PANÍ BRUNHILDY

Jiří Frýzek

Před mnoha léty žila v horském Fischbachu vážená německá rodina Weinertova, která si ještě mnoho let po válce zakládala nemálo na své bývalé společenské úrovni. Stále nemohla zapomenout na dávno zašlé časy blahobytu, kdy vlastnila sice malou, leč přesto poměrně dosti výnosnou továrničku, v níž se vyrábělo levné pletené zboží. Starý a ustavičně zakaboněný Weinert občas někdy pracoval. Podle jeho názoru každá korunka byla přece jen dobrá, ale jeho manželka Brunhilda, droboučká, vychrtlá doslova jako nějaký kostlivec, nesmírně umíněná a zároveň i patričně hašteřivá, ta měla věru úplně jiné starosti.

Zajímala se především o to, aby se jejich pomalu odkvétající dcera Elvíra mohla dobře provdat. Pochopitelně za někoho, komu by vedle statků pozemských nechybělo ani náležité postavení společenské. Možno říci, že právě v tomto ohledu bývala vždycky nadmíru zásadová a hned tak někdo nesplňoval její neskromné, ba přímo velikašské nároky.

Černovlasá Elvíra – skromné, pracovité a přitom i hodné děvče – byla zdravotní sestrou. Každopádně měla ale i mnoho lidských předností. Kvůli matce a zejména pak i jejím ustavičným pletichám neprojevoval o ni nikdo vážný zájem. Pro jistotu se jí každý raději zdaleka vyhýbal, aby se nedostal náhodou do chamtivých klepet široko daleko vyhlášené paní Brunhildy.

Skutečná pohroma však nastala tehdy, když do tamní továrny nastoupil nový mzdový účetní Karel Král, třicátník, nevysoké, spíše zavalitější postavy. Elvířina matka vytušila záhy, že by mohl být pro dceru výhodnou životní partií. Celkem snadno se dopátřala, že pan Karel je stále ještě svobodný a že nemá nikde případné závazky. Od té doby se stal chudáček nechtěně úplným štvancem.

Jeho až dosud poklidný život se jako mávnutím kouzelného proutku změnil doslova v neuvěřitelné peklo. Neustále mu byla v patách, sem tam nějaká lichotka

nebo alespoň poznámka o tom, jak pěkně vypadá. A občas i nějaký příhodný dáreček. Inu, když ptáčka lapají, přece mu pěkně zpívají.

Brunhilda Isolde Weinertová, bývalá industriální učitelka, vedla v městečku kurz němčiny a samozřejmě nesměl v něm chybět ani účetní Král. Však si také stěžovala známým, co jí dalo práce než se ho podařilo přesvědčit, aby se také přihlásil. Jistá potíž byla ovšem v tom, že na jazyky vůbec nebyl, ale to zase nemohlo v žádném případě zabránit tomu, aby se hned od samého počátku nezařadil mezi posluchače nejzdatnější. Popravdě řečeno ovládal dokonale pouze dvě slovíčka: ja a nein. A právě ta tvořila kupodivu základ jeho nebývalých studijních úspěchů. Na kteroukoli otázku stačilo odpovědět pouze některým z nich a následovala okamžitě náležitá pochvala. Neustále všude vykládala, že takového nadaného mládence v životě ještě neučila. Dokonce mu nabízela, že ho bude doučovat soukromě a především i zdarma.

Pravda, několikrát k nim opravdu zašel, spíše snad z pouhé zvědavosti, ale tenkrát ještě netušil, co ho bude čekat. Namísto slibované výuky se mu dostávalo v rodinném kruhu nebývale bohatého pohoštění. Mezi řečí se dokonce dozvěděl, jak je Elvíra šikovná, chytrá a rozumná, kolik jazyků ovládá, jaká bude bohatá nevěsta, ačkoliv on sám byl docela opačného názoru. Když si konečně uvědomil vážnost situace, vícekrát se již u nich raději neukázal. A tak jinak poklidné horské městečko přišlo patrně o jednoho znalce německého jazyka.

Paní Brunhilda, neochvějná bojovnice za zájmy své rodiny, se ale jen tak lehce nevzdala. Tvrdohlavě vyhledávala veškeré možnosti, jimiž by mohla nešťastnému úředníkovi vnutit svoji dceru. Situace došla posléze tak daleko, že Weinertovi obstarali Elvíře automobil a přitom navrhli Karlovi, že bude jeho, pokud se ovšem s dcerou ožení. Ale ani za této lákavé situace nepodlehli jinak lákavému svodu. Od té doby pak nablýskaná škodovka stála před jejich domem jako nějaký odvržený sirotek, protože nikdo z rodiny nevlastnil řidičské oprávnění.

Účetní Král byl člověk veselý a zejména společenský. Přímou vášnivě hrával divadlo a kromě toho v místním Sokole cvičil ženy. Ze všeho nejméně však uvažoval o stavu manželském, což ovšem Elvířina matka nesla velice těžce. Nevýslovně ji trápilo, že taková partie, jakou byl právě Karel, nejeví o dceru žádný zájem, že ji na každém kroku přehlídí a že veškerou pozornost věnuje naopak ostatním.

Až jednou. Světlo pronikající z oken nevelkého sálku umístěného v nejhořejším patře továrny prozařovalo spoře noční temnotu. Prozrazovalo, že se ženy pod Královým vedením sešly opět k pravidelnému cvičení. V té době stál u tovární budovy hasičský výsuvný žebřík, pod nímž přecházela nervózně Elvířina matka, přemítající horečně, jakým způsobem by se mohla přesvědčit, co se tam vlastně děje. Její přebujelá fantazie pracovala na plné obrátky – spousta mladých žen a mezi nimi úplně samotinký účetní Karel.

Nezkrotná zvědavost překonala posléze přirozený pocit strachu a odhodlala se k něčemu, co se vrylo záhy nezapomenutelným způsobem do trvalé paměti tohoto městečka. Co by neudělala pro svoji milovanou dceru! Úplně roztřesená stařenka začala zdolávat pomalu jednotlivé příčky žebříku, končícího kdesi v nebetyčné výšce. Když dosáhla konečně svého cíle, zjistila s úlevou, že vše bylo v naprostém pořádku. Jak se ale jenom dostat bez úhony dolů! Panický strach ji úplně přikovával žebříku, který se začal povážlivě pohupovat, a proto začala zoufalým hlasem připomínajícím kohoutí kokrhání volat o pomoc.

Přivolaným záchráncům se podařilo po značné námaze paní Brunhildu přece jen snést. Dokonce prý někteří z nich spěchali mezitím pro hasičskou záchrannou plachtu. Nešťastnice nebyla v té chvíli vůbec schopná vysvětlit, co tam nahoře vlastně dělala. Musel to být tenkrát opravdu nebývalý pohled – stará Weinertka na výsuvném žebříku. A ke všemu ještě v pozdních nočních hodinách.

A slečna Elvíra, ta ztratila navždy svoji velkou životní šanci...

KDYŽ OPOUŠTÍŠ MĚ

Alena Kordíková

Když opouštíš mě beztrestně
plátýnko noci nakrápím zlou slzou.
Jen křehkost zkonejší stesk liché labutě.
V tajemné indočině klína,
zbloudilý, bosý,
v rozcestí vrůstáš nehnutě.

Děťátko malé noční hudby,
metám si nebe, peklo, ráj,
kostkami nevyřčené sudby –
vděčná za vratký jinotaj.

SLIBNÁ ZÁLOHA NA PAMĚTI?

Prozaiku **Janu Dvořákovi**, letos v květnu sedmdesátníkovi, vydali nyní v Hradci Králové knihu **ŽIVOT VZPOMÍNEK** (nakladatelství Gaudeamus, 164 stran, ediční poznámku napsala autorova dcera Nella Mlsová). Na začátku 90. let po zániku královéhradeckého nakladatelství Kruh, o jehož trvale vynikající pověst se podstatně zasloužil (pracoval v něm 1966-1992), našel Dvořák, vzděláním i řadou studií bohemista se zaměřením na vztahy literatury a filmu, uplatnění jako vysokoškolský pedagog a po roce 1990 se jako beletrista odmlčel, jistě ke škodě kultivované české prózy, zvláště psychologické.

Jak to naznačuje v závěru knihy Nella Mlsová, k *Životu vzpomínek* byl Jan Dvořák vlastně dohnán jako k úniku před nebezpečím jubilejního sborníku kolegů, přátel a žáků i před knížkou rozhovorů s ním o něm: co chtěl říci o světě a o sobě, řekl ve svých příbězích. *Ohlížení* před závěrem knihy jsou fragmenty z pokusu o knihu zamýšlenou jako rozhovor s autorem o jeho tvůrčí cestě; až si nová pokolení začnou prozaika Jana Dvořáka objevovat, najdou k němu v těchto fragmentech nemálo klíčů.

Těžiště (a co do rozsahu víc než dvě třetiny) *Života vzpomínek* čtenář najde v krátkých, málokdy delších než jednostránkových záznamech snů i glos k životu v době, když už dal psaní románů vale. Mlsová šťastně nazývá tyto často pronikavé postřehy, exempla a reflexe k devadesátým a dalším rokům *rytinami*, Dvořák je chápe jako *útěky do sebe*. Jsou to zamýšlení muže, který je *ještě trochu zde*, ani šťasten ani nešťasten, že *jsme zajatci své paměti*, a vědom si toho, že *jsme svobodní za tu cenu, že se blížíme ke konci*. A té zvláštní svobody plně užívá, když třeba žasne nad snahou *lidi přesvědčit, že (= jim) nejde o moc – že jde jen o obět vyšším cílům*.

Na všeho všudy třiatřiceti stránkách Dvořák vypsál své vzpomínky na autory a spolupracovníky Kruhu. Těžko ho kdo přemluví, aby se k nim (stejně jako k filmům svého srdce) ještě vrátil a rozepsal se víc. Ctitel odvahy Artura Breiského *zůstat za všech okolností sám sebou* a (dodejme k tomu) nerozměňovat své poznání sotva se k tomu dá pohnout. Ale měl by.

Rytina *Balónky* se uzavírá povzdechem *Kde je Lamorissův červený balonónek!* Není, nemůže to přece jen být pro autora tak opravdového, jakým byl a je Jan Dvořák, také výzva k novému hledání, přestože *čas, čas chybí?*

Milan Blahynka

(Recenze je přetisknuta z Obrysu-Kmene, literární přílohy Haló novin).

OHLAS NA ŽIVOT VZPOMÍNEK

Docela teď vidím Jana Dvořáka hlouběji, mnohé se mi nějak zaostřilo a snad nahlédám do jeho duše (samozřejmě, že jenom na její okraj, protože do spousty věcí nevidím a mohou to být právě ty rozhodující!). Ale nemohu upřít, že se mi „jaksi lidsky otevřel“ jako citlivý a (až) úzkostlivě vše promýšlející autor (člověk). Vše váží na jemných vážkách, nic pro něj není hotové a jednoznačné, vše má vždy své „pro“ a i „proti“ a několik variant a možností. Bylo to dobré počtení! Zejména v závěru knížky.

(Z dopisu Jiřího Faltuse Milanu Duškovi)

K boji proti zlu není třeba síly, ale odvahy.

(Patricie Holečková)

ČAS

Bez optání a bez ohledů
jak když jde zloděj na koledu
spěchá Nedočkavý
Nikdy se neptá Co mi dáte
Ze všeho bere vrchovatě
Nikdo ho nezastaví
Proběhne domem Vytře kouty
A na zahradě pohne proutím
Dýchne A jsou z něj stromy
Napráhnu dlaň svou po jablku
a z koruny mi podá ruku
větev kterou zlomil

DREZURA

Bič křížuje manéží dráp po mříži seká
Krotitel lvu uhýbá kličkuje a čeká
Když napětí překypí lóže tuší rvačku
vprostřed skoku sedne lev
na určenou značku
Protentokrát poslušný
skloní hrdou hlavu
a zrcadly prázdných očí
poděkuje davu

DOBŘÍ STROM

Pro sladkost plodů
vezmi nůž a utni
výhonek jenž se vypnul nad jiné
Průřezem dřevo ozdraví a zhutní
koruna znovu šířku rozvine
Vždyť vzdát se pláňat
ztrátou vůbec není
I balón který k obloze se vznes
odhodil zátěž – a v tom okamžení
vylétl vzhůru téměř do nebes
Tak padlá větev zeleň nepokoří
Jen tlukot mízy v kmeni zatrne
Někdy jsi tvůrcem
víc tím, co jsi zbořil
Dobrý strom poznáš
v plodech a ne ve snech

(básně ze sbírky Ztráta tíže)

Dříve byl každý podnikatel považován za zloděje, dnes se každý zloděj považuje za podnikatele.

(Patricie Holečková)

ŽIVOTNÍ ROLE

Milan Košař

Je neděle odpoledne a já jako vždycky poslouchám kroky chodbového dozorce, jestli se náhodou nezastaví před dveřmi mojí cely. Mám totiž, stejně jako každý měsíc, povolenou návštěvu za dobrý chování. Jenže tady trčím už víc než pět let a za celou tu dobu žádná návštěva nepřišla.

Na začátku jsem věřil, že se každou chvíli musí objevit někdo z toho filmového štábu a že se všechno vysvětlí, ale časem mi došlo, že se neobjeví, proč by taky někdo z nich toužil vidět takového troubu? Naletěl jsem jim jenom díky Heleně.

Ale to, že nepřišla ani ona, to mě fakt docela vzalo. Jestli jsem měl v životě, kromě sebe, někoho fakticky rád, tak jediné ji. Byl bych pro ni schopnej udělat cokoliv. Bohužel, s tím asi počítala.

Než mě odsoudili a pak zašili do týhle cely, žili jsme s Helenou asi půl roku. Přestože je o čtrnáct let mladší, klapalo nám to. Měl jsem štěstí, že jsem ji potkal hned po tom, co jsem přišel o práci. Tenkrát byl mým nejlepším přítelem a zároveň lékařem na všechny trable Dr. Fernet a právě Helena mě z toho vytáhla. Dovedla dobře poradit, ale štválo mě, že má skoro vždycky pravdu, jako s tím inzerátem.

Když ho Helena objevila v novinách, hned mě přemluvila, abych se do toho konkurzu přihlásil. Nedělal jsem si žádné iluze a souhlasil jsem spíš proto, abych měl pokoj. Vůbec jsem nečekal, že mi odepíší a skoro jsem na to zapomněl, když přišlo asi po čtrnácti dnech písemný pozvání.

Řekl jsem si, že nemám co ztratit, leda tak trochu času, kterýho jsem měl, jako momentálně nezaměstnanej, víc než dost. Že bych ten konkurz třeba vyhrál, jsem si vůbec nepřipouštěl.

Nečekal jsem, až se Helena vrátí s autem od kámošky, ke který odjela brzy ráno, nechal jsem jí na stole krátkej vzkaz, sbalil si pár osobních věcí a taxíkem odjel na nádraží.

Vlak jel přesně, v kupé jsem seděl sám, a tak jsem si znovu vytáhnul pečlivě složený pozvání, adresovaný mně, bývalému herci, dnes bez angažmá...

(Že jsem o něj přišel kvůli neprokázanému podezření z účasti na loupeži, jim říkat určitě nebudu, to věděla jenom Helena, ale ta se s tím určitě nikde nechlubí).

Vlak dojel do městečka, kde jsem nikdy předtím nebyl a na první pohled se zdálo, že jsem toho ani nemusel litovat. Ubytoval jsem se v jediném místním hotelu „Imperiál“ a večer strávil v poloprázdném baru, kde se kromě nějaký mladý dvojice a několika štamgastů nudil už jenom personál. U hracího automatu se

vyzývavě tvářila postarší krasavice, která by se dala zařadit nejspíš do inventáře toho podniku. Odešel jsem radši brzo spát a nikdo mi to nerozmlouval.

Druhej den dopoledne jsem se dostavil přesně v deset na místo, uvedený v pozvánce. Salónek se nacházel v prvním poschodí kdysi reprezentační budovy, kousek od hotelu, nebylo těžký tam trefit.

Před budovou parkovalo několik aut, na kterejch byla firma nějaký reklamní společnosti. V předsálí sedělo asi pět nebo šest mužů, zřejmě moje konkurence. Po chvíli se ve dveřích objevila pohledná slečna a pozvala dovnitř jednoho z čekajících.

Usadil jsem se na uvolněnou židli a snažil se vypadat profesionálně. Nešlo mi vlastně o nic, v nejhorším případě to bude jenom malej vejlet, času mám dost. Když na mne přišla řada, byl jsem docela klidnej. Ta hezká slečna mě dovedla do místnosti, kde sedělo několik lidí, představili se jako produkční, režisér a kameraman od té společnosti. Slečna si mě zapsala do nějakých lejtster, pak následovalo několik banálních dotazů a potom jsem měl předvést jednoduchou roli podle scénáře.

Měl jsem asi půl hodiny na to, abych se připravil. V tom krátkým scénáři, kterej mi k tomu dali, byl jenom nástin děje, žádněj přesnej text, kterej bych se měl učit nazpaměť. Měl jsem zahrát neodbytného opilce, kterej se domáhá další sklenky a neholdlá opustit lokál. Tu scénu jsem měl doplnit vlastním monologem.

Nic lehčího pro mě vybrat nemohli, takovou roli mám pořád ještě v krvi. Necejtil jsem proto žádnou trému a svoji úlohu jsem zahrál ke své úplný spokojenosti.

Odpoledne jsem se s překvapením dozvěděl, že i ke spokojenosti toho filmovýho štábu, protože vybrali právě mě. Hned zejtra se prej má začít natáčet naostro. Sdělila mi to ta slečna, co si mě předtím zapisovala a zároveň mi donesla do hotelu tenkou brožůрку, prej scénář, mám si ho přečíst.

Znamenalo to v první řadě další nudnej večer a noc v tom provinčním hotelu, odkud jsem se pokoušel volat Heleně, ale doma to nikdo nebral a její mobil mi pořád opakoval, ať zanechám vzkaz nebo zavolám později. Tak jsem jí nechal vzkaz, že jsem ten konkurz vyhrál a že tu musím trčet ještě nejmíň další den, dokud se to nenatočí.

Zbytek večera jsem si pročítal tu tenkou brožuru, kterej říkaj scénář. Už jsem jich v životě pár přečet, ale říkat tomuhle scénář, byla, mírně řečeno, velká nadsázka.

Mám tam hrát zloděje, kterej se vloupá do vily, jejíž majitelé odjeli na dovolenou a ukradne ze soukromého sejfu nějaký drahý šperky. Při tom po sobě zanechá dost velkéj brajgl a spoustu stop. Celej tenhle filmovej šot prej bude sloužit jako reklama nějaký velký pojišťovny.

Pěkná pitomost, pomyslel jsem si, ale hlavní je, že za to dostanu slušný prachy.

Ráno jsme se s celým štábem přesunuli těma jejich firemníma autama asi o třicet kilometrů dál, do místa, kde se mělo začít s natáčením.

Kus za malou vesnicí, kterou jsme předtím projeli, bylo vidět za kamennou zdí rozlehlý pozemek s udržovanou zahradou. Teprve když jsme zajeli až dovnitř, objevila se velká vila a před ní krásně stříhaný trávník velikosti menšího fotbalového hřiště.

Zatímco štáb připravoval svoje nádobíčko, řekl mi režisér, že mě budou navíc snímat ještě skrytou kamerou, prej to bude víc autentický a aspoň nebudu mít trému.

Rozhodně jsem mu to nehodlal vymlouvat, nebudu mu přece vykládat, že právě takováhle role není moje první, a že s ní mám už nějaký praktický zkušenosti.

Natáčení trvalo necelý dvě hodiny, dostat se do toho sefu pro mě nebyl zas až takovej problém. Kdyby to bylo dopředu líp připravený, mohlo to být mnohem dřív, ale to by prej nebylo tak přesvědčivý.

No, nepřísluší mi, abych to hodnotil, od toho tady byl jinej šéf a ten mě pochválil, nic prej se nemusí opakovat, všechno se povedlo hned napoprvé.

Ještě ten den, hned po natáčení, se všechno sbalilo a vrátili jsme se zpátky do města, kde jsem měl pořád rezervovaný pokoj v hotelu. V šest večer jsme se všichni sešli v jednom místním baru na večeři, kterou zaplatila reklamní společnost, což byla docela dobrá zpráva.

Po večeři se to docela rozjelo, byla tam spousta dobrýho pití, a přitom se domlouval program na zejtra. Už jsem to moc nevnímal, bylo mi celkem fuk, jestli se zdržím ještě další den nebo dva, důležitý je, že jsem si vydělal slušný prachy. Že jsou zatraceně slušný, to už jsem věděl, při večeři jsem podepisoval mzdovej list a smlouvu na dva tisíce euro.

Noc jsem strávil ve svém hotelovém pokoji s ženou, jejíž jméno sice neznám, zato jsem dokonale poznal její tělo a řekl bych, že to stálo za to.

Když jsem se pozdě ráno probudil, byla pryč nejen ona, ale i celej štáb. V recepci na mě čekala obálka se zálohou a vzkazem, že odjeli kamsi natáčet exteriéry a že se sami ozvou.

Sbalil jsem si věci a objednal taxík, jedinej, kterej tady byl k mání. Cestou na nádraží jsem myslel na tu ženskou, co jsem s ní strávil noc, a měl jsem výčitky kvůli Heleně. Koupil jsem si noviny a usadil se pohodlně v kupé. Příjemný teplo, únava z předchozích dnů a pochopitelná nevyspalost způsobily, že jsem usnul, sotva se vlak rozjel.

Když jsem dorazil domů, překvapilo mě, že před naším domem stojí policejní auto. Helena doma nebyla, zato tam byli dva chlápci v civilu a dva uniformovaný poldové. Přes veškeré moje námitky mě odvezli na policejní stanici a odtud jsem se už domů nevrátil.

Mýmu tvrzení o reklamní filmové společnosti nikdo nevěří, prej žádná taková neexistuje. Moje alibi o noci strávený s neznámou ženou nemá kdo potvrdit. Zato ve vyloupený vile prej existuje spousta otisků, který patřej právě mně. Nejvíc mi přitíží snímek, pořízeném skrytou kamerou, zabezpečující sejf...

Prej jenom přiznání, kam jsem schoval zlato a drahý šperky by mi mohlo pomoci k nižšímu trestu. Nebo ten režisér, co slíbil, že se ozve, ale tomu už nevěřím ani já.

***

Návštěvy skončily, samozřejmě nepřišel zase nikdo. Tak tu sedím na pryčně svý celý a znovu si pročítám dopisy, který jsem Heleně za těch pět let napsal, a který se mi všechny vrátily neotevřený zpátky, adresát se prej na uvedený adrese nenachází. Škoda, takhle se Helena nedoví, že už mi zbejvaj jen tři roky a celej zbytek života budu mít na to, abych ji zase našel...

MILAN KOŠAŘ se narodil v roce 1946 v Martině. Gymnázium absolvoval v Pardubicích. Fakultu architektury VUT v Brně vystudoval v roce 1970. Po tříletém působení v Praze se vrátil do Pardubic, kde působí jako architekt. Jeho literárním debutem byly samostatně publikované detektivní povídky. V roce 1995 a pak i ve dvou následujících letech se jeho práce dostaly do výběru nejlepších detektivních povídek roku. V roce 1999 vydal humoristickou knížku pod názvem Šunkafleky, kterou doprovodil vlastními ilustracemi.

Je členem Východočeského střediska OS v Pardubicích.

TAK JAK?

Martin Šantrůček

Ano.

Ano i ne.

Ano vlastně ne.

Asi ne.

Ne.

Rozhodně ne.

I když... ale ne.

Spíš ne, možná, že ano.

Věřím, že ne, ale připouštím, že ano.

Takže vlastně ne i ano.

Bylo to tak, ano.

Ano.

KRÁLŮV ŠAŠEK

Jan Slabý

Jeden král v jedné malé říši se jednou zamyslel, jak to udělat, aby svou říši ochránil před většími a mocnějšími říšemi. Ať dělal co dělal, nemohl na nic přijít. Ptal se svých rádců. Ale ti měli mnohem větší zájem o své měšce než o krále a říši.

„Ach, co s takovými rádci,“ řekl si král a všechny je vyhnal.

Ale král bez rádců musí přemýšlet sám, když mu nemá kdo poradit.

Sedl si na svůj trůn a byl velice zkrroušen, že na nic nemůže přijít. Náhle se za trůnem objevila hlava se strakatou cípatou čepicí, na které zvonily rolničky. Krále to vytrhlo z chmurné nálady. Když před ním šašek udělal kotrmelec, dokonce se i zasmál.

„Šašku,“ řekl, když se šašek u paty trůnu posadil, „ty jsi napůl blázen a napůl mudrc. Zapomeň na chvíli na své bláznovství a moudře mi porad. Bojím se o svou říši, je příliš malá, co mám dělat, aby ji ti větší a mocnější nemohli ubližovat.“

Šašek zazvonil rolničkami a odpověděl:

„Pane králi, jestliže naše říše pro ně neznamena nic, ha, ha, proč by o ni stáli, kde nic není, ani smrt nebere. Nic je právě tak málo, jako všechno bez něčeho. Jen ať si naši říši ubližují, my to vydržíme a jim to nic nedá. Kdo ubližuje, není schopen lásky, a kdo není schopen lásky, myslí jako trpaslík. A jak je známo, trpaslík i kdyby stál na sebevětší hoře, zůstává pořád trpaslíkem!“

Král jen pokýval hlavou, ale moc ho to neuklidnilo.

„A co kdyby se, šašku, někdo větší s naší říší spojil, možná, že by jí to pomohlo a jim by to nic neudělalo.“

Šašek se zašklebil:

„To je jako kdyby moudrý šel k hloupému pro radu, jako by se moucha kamarádila s pavoukem, podívej se na můj strakatý kabát, co je na něm barevných záplat. Jedna je menší, druhá je větší, jakou nádhernou mozaiku dávají dohromady, ani jednou ještě tu velkou záplatu nenapadlo, že by vedle té malé nemohla být, ale naopak, tím, že každá je jiná, dávají dohromady takový kabát, jaký se mi líbí. Dejme tomu, že já jsem Pán Bůh a ten kabát je svět. Co se Pánu Bohu líbí, je mnohem krásnější a užitečnější než světská moc. To znamená, jak ti velcí se naučí žít vedle těch malých, aniž by jim ubližovali, ale naopak jim pomáhali, budou se Bohu líbit a ďábla tím pádem vyženou ze světa. Protože to se zas nelíbí jemu.“

Hm, hm, hm, mluviš teď jako blázen,“ zabručel král. „Nic takového se přece nemůže stát, ale doneslo se mi odněkud, že se jednou všechny říše spojí dohromady a tím svět bude jedna veliká říše.“

Šašek si dal prst na ústa:

„Tiše, králi, to neříkej, velikost spočívá v duši a srdci, nikoliv v říši. A potom, cožpak můžou všichni ptáci zpívat stejně? Všechny kytky vonět stejně? Spojovat

říše je stejně tak hloupé jako pošetilé. Velcí obři mívají hlavu v oblacích a dole všechno pošlapou. Nechme všechny věci tak, jak jsou, jak je Pán Bůh uspořádal a my se snažme žít nejen proto, abychom byli velcí, ale schopni milovat všechno, co nás nevede k závisti a k mamonu.“

Král sestoupil z trůnu a pohlídl šaška za to, že má pravdu, ale starost o svou říši měl dál.

ŠÍRÁNÍ

Ivo Harák

Jako se pochoduje proti někomu
za zvuku trub na stránky dějepřavy
jdou uvnitř zástupy a mají svého pištce
a rohy svatozáře nad skráněmi; hlavy

maličko sehnuté jako by tušily
smrt kolečka v tom hodinovém stroji
jenž skřípe, drhne, jde

za zvuku trub – figurky na orloji
které se příliš dlouho postily

a nyní musí – nevěda kdy a kde

JAK PETÁNKOVI UTEKLY HRAČKY

Luboš Huml

Na okraji jednoho města uprostřed veliké zahrady, plné krásných květín, stála růžová vila. V té vile bydlel se svými rodiči pětiletý kluk. Jmenoval se Petr. Tatínek mu říkal Petříčku, maminka Petánku, a byl jedináček.

V přízemí vily měl Petánek dětský pokoj a v něm spoustu hraček. Těch hraček bylo tolik, že jen stěží pro ně hledal místo, kam by je všechny uložil. Stály porůznu na políčkách, povalovaly se pohozené po podlaze, pod postýlkou a stále k nim přibývaly nové. Když šel Petánek s maminkou kolem obchodu s hračkami, stačilo, aby na některou ve výloze ukázal, a ta mu ji koupila.

S novou hračkou si hrál Petánek jen chvíli. Brzo ho omrzela, a proto ji hodil do kouta k ostatním hračkám. Za čas měl ve svém pokojíku velké množství plyšových a dřevěných zvířátek i ptáků. Nechybělo ani nákladní auto, bagr, traktor a požární vůz...

Nejhůře bylo hračkám, když za Petánkem přišli na návštěvu jeho kamarádi. Někteří mu tolik hraček i záviděli, ale nakonec se všichni společně pustili do opravdové bitvy. To potom po pokojíku létal vzduchem plyšový medvídek, opička, kočka, pes a veverka. Dokonce i klokan se slonem, ale také ježibaba, dřevěný kašpárek a další hračky, kterými Petánek se svými kamarády po sobě házel.

Výsledek takové bitvy byl pokaždé žalostný. Pes měl natržené ucho, kašpárek byl bez ruky a veverce chyběl ocásek. Ani ostatní hračky na tom nebyly lépe. Když Petánkovi kamarádi odešli, jeho maminka všechno uklidila, ale hračky byly i tak stále více nespokojené. Takové zacházení si určitě nezasluhovaly. Dobře věděly, že jsou na světě proto, aby dětem dělaly radost, ty si s nimi hrály a ne je úmyslně ničily.

Pokaždé, když bylo po takové bitvě a Petánek šel s maminkou do města, všechny hračky se shromáždily u postýlky v dětském pokojíku. Začaly se dohadovat, co mají dělat, aby neskočily otrhané, rozbité a nepotřebné v kontejneru na odpadky. I dnes tomu tak bylo. Jejich vzrušené dohadování přerušilo nákladní auto:

„Buďte chvíli zticha a dobře poslouchajte! Teď mě napadlo, že bude asi nejlepší, když vlezete do mé korby a v noci, až bude Petánek spát, vás odtud odvezu. Někam daleko, kde nám nebude nikdo jako on ubližovat.“

„To je dobrý nápad,“ souhlasil jednoruký kašpárek. „Zapomnělo jsi ale na to, že ti Petánek rozbil všechna světla a bez světla se v noci nedá autem jezdit.“

„Máš pravdu,“ přitakala kašpárkovi žirafa. „Já mám ale lepší nápad. Jsem tady z vás největší a mám také nejdelší krk. Když vy dopoledne odpočíváte a hojíte si po bitvě utržené rány, dívám se z okna ven. Naproti přes ulici je park a v něm dětské hřiště s pískovištěm. Občas si tam chodí hrát děti z dětského domova. Všimla jsem si, že kromě několika formiček na bábovičky nemají žádné hračky. Ty by nás měly určitě rády, vážily by si nás a podle toho s námi zacházely. Navrhují, abychom od Petánka utekly, a to zítra ráno, až ho maminka odvede do školky. To už bude jeho tatínek v zaměstnání a ve vile mimo nás nikdo nebude.“

„Souhlasíme, tak to bude nejlepší,“ volaly hračky. „Měly jsme to udělat už dávno.“

Jak se dohodly, tak se druhý den stalo. Plyšový opičák vyskočil na parapet, otevřel okno a cesta k útěku byla volná.

„Teď začíná práce pro mne,“ zatroubil na chobot slon. „Jednoho po druhém vás do chobotu opatrně vezmu a oknem vysadím ven na trávník.“

„Ale jak se dostaneš ven ty?“ obrátil se na slona medvídek.

„To zařídím já,“ znovu se ozvala žirafa. „Až nás slon vysadí na zahradu, postavím se pod okno a on se po mém krku jako po skluzavce sklouzne dolů na zem a budeme zase všechny pohromadě. Stejným způsobem se nám určitě podaří zdolat i plot, co je kolem zahrady. Slona přes něj zvedne autojeřáb. Jak dobře

víte, Peťánek ho dostal před týdnem od dědečka k pátým narozeninám. Za tak krátkou dobu se mu autojeřáb nepodařilo ještě zničit.“

A opravdu. Netrvalo dlouho, všechny hračky stály na chodníku před růžovou vilou a zvědavě se rozhlížely kolem. Bylo se na co dívat. Po ulici jezdila auta různých značek, a dokonce i několik autobusů městské dopravy. A těch lidí, co všude bylo! Když se dost vynadávaly, na pokyn žirafy se hračky spořádaně seřadily do dlouhého průvodu a vydaly se na cestu k dětskému domovu.

Průvod to byl opravdu pestrý. V čele šla žirafa se slonem, potom opičák s tučňákem, zajíc s veverkou bez ocásku a pes s natrženým uchem pošťkával vedle klokana. Za nimi pochodovala všechna ostatní zvířátka, co jich jen kdy Peťánek měl. Uprostřed průvodu zvonil rolníčkami jednoruký kašpárek a stále pobízel k rychlejší chůzi ježibabu. Měla zlomené koště a pěšky chodila jen nerada. Na konci té dlouhé řady za neustálého troubení jelo nákladní auto, traktor vedle bagru a autojeřáb. Dokonce i vláček s pěti vagónky, buldozer, závodní autíčka a sanitka.

Jak se průvod hraček ubíral po chodníku kolem domů, kolemjdoucí chodci se za nimi zvědavě otáčeli. Někteří se jich i vyptávali, proč mají tak naspěch, odkud a kam vlastně jdou?

„Utekly jsme Peťánkovi z jeho dětského pokojíku a už se k němu nikdy nevrátíme. Peťánek je rozmazlený, zlobivý a škodolibý kluk. Vzbourily jsme se proti bezpráví, které na nás páchal!“ volaly rozhořčeně hračky. „Se svými kamarády s námi po sobě házeli jako s kusem hadru,“ stěžovala si zvířátka a také kašpárek. „Do mne často bezdůvodně kopal,“ doplnil výčet stížností motorový vláček.

„Dobře jste udělaly,“ souhlasili s nimi chodci. „Ještě jste nám ale nepověděly, kam vlastně jdete?“ dál se jich vyptávali lidé.

„Hledáme nejkratší cestu k dětskému domovu. Tam chceme co nejdříve dorazit. Za dětmi, které nás určitě rády přivítají a budou si s námi slušně hrát,“ za všechny odpověděla žirafa. „Krč mám sice dlouhý jaksepatří, ale ať se dívám sebelépe, střechu dětského domova nikde nevidím,“ dodala.

„To nevádí,“ ozvala se stará paní. „Času mám dost, kde je dětský domov vím, tak vás tam mileráda dovedu. Souhlasíte?“

To víte, že hračky souhlasily. K jejich průvodu se přidal i městský strážník. Všechny je bezpečně převedl přes rušnou křižovatku. Musely ji přejít cestou k dětskému domovu, kam za doprovodu laskavé paní hračky zanedlouho dorazily.

Před vstupní branou s nápisem Dětský domov se hračky zastavily. Stará paní stiskla tlačítko u zvonku, netrvalo dlouho a ke vchodu přispěchala samotná paní ředitelka, obklopená houfem malých a větších dětí. Ty, když uviděly tolik hraček, hned na ně radostně volaly:

„Na co čekáte? Jen pojdte dál. Vás ale je. Tolik jich snad nemají ani v domě hraček, kde jsme se byly nedávno podívat.“

„Počkejte, děti!“ chápavě se k nim obrátila paní ředitelka. „Vždyť ani nevíme, odkud hračky přicházejí a zda by tu s námi v dětském domově chtěly být?“

„Ale to víte, že ano. A moc rády,“ ubezpečila paní ředitelku stará paní a všechno jí i dětem o hračkách pověděla.

„Když je to tak,“ souhlasila paní ředitelka. „tak pojďte dál a vítáme vás, milé hračky. Místa tu máme dost, tak ať se vám u nás líbí.“

Jak mile to děti uslyšely, začaly nadšeně tleskat, obklopile hračky a zvědavě si je prohlížely. Některé i politovaly, když viděly, jak zuboženě vypadají. Jedna holčička se hned nabídla, že veverce přišije nový ocásek. Černovlasý chlapeček zase slíbil kašpárkovi, že mu co nejdříve vyřeže ze dřeva chybějící ruku.

Netrvalo dlouho a na dvoře dětského domova bylo veselo. Děti si hračky postupně rozebraly mezi sebe, hrály si s nimi, vzájemně si je půjčovaly a vymýšlely pro ně vhodná jména. Měly radost, že mají hodně hraček. Neustále ubezpečovaly paní ředitelku, že se o ně budou vzorně starat a rozhodně jim nebudou ubližovat.

Paní ředitelka se usmívala a usmívala se i paní, která do dětského domova hračky přivedla. Říkaly si, že tolik šťastných dětí pohromadě už asi dlouho žádná z nich neuvidí. Spokojené byly i hračky. Přesvědčily se, že jejich rozhodnutí odejít od Peťánka bylo správné.

ZÁSLUŽNÝ VYDAVATELSKÝ POČIN

Jsou mezi námi tací, jimž je poezie jako literární forma neodmyslitelnou potřebou. Jsou tací, kteří verše nečtou a nacházejí poetično v jiných oblastech životních činností. V současnosti se s mírnou nadsázkou traduje, že v zemích koruny české žije víc básníků než čtenářů poezie. Oživit vadnoucí zájem o poezii se specifickým způsobem pokusilo pardubické vydavatelství **MAYDAY** a není od věci podotknout, že se jedná o počín záslužný a prospěšný. Působná kniha **ZNÁM KŘIŠTÁLOVOU STUDÁNKU** obsahuje básně nebo úryvky delších básní osmnácti klasiků. Povedl se skutečně zdařilý výběr, vysokým obloukem od Kollára až k Wolkerovi. Vedle renomovaných básníků naleznou čtenáři Sušila, Hlaváčka, dokonce i báseň Boženy Němcové. Pasáže z některých známějších básní vstoupily do povědomí veřejnosti prostřednictvím filmů a divadelních her. Havlíčkovu báseň „Tys bratr náš“ zpopularizovali Werich a Voskovec na jevišti Osvobozeného divadla, Nerudovu „A mluví člověk“ (...jen trochu blíže, hrdobci) film Marečku, podejte mi pero, Jaroslava Marvana si představíme jako nerudného profesora ve starém filmu ze studentského prostředí nad známou Heydukovou básní „Šťěstí.“ A ještě jednou Heyduk: Při čtení básně „Když mne stará matka“ nám zazní Dvořákova líbezná melodie. Závěr Dykovy básně „Země mluví“ (Opustíš-li mne... Dál to jistě všichni známe) byl nejednou různě interpretován a dobově implantován. Mnohé pasáže v knize uvedených básní nabývají čas od

času na aktuálnosti. Za všechny uveďme Havlíčkův epigram „Demokratický.“ Vždyť známe mnohý příklad, kdy pán sklouzne a sedlák si nohu zláme. Pasáž z úvodní Kollárový básně „Slávy dcera“ zase ožíví občas zpochybňovaný význam Jana Žižky. Těžko soudit, zda to vše bylo záměrem vydavatele nebo jde o nechtěné potvrzení skutečnosti, že česká poezie mluvila v průběhu mnoha a mnoha desetiletí nejen k národu, ale také za národ. Je tu však další a nejvýraznější klad, při četbě si totiž uvědomíme, jaké bohatství básnických obrazů, jakou hlubokou moudrost a košatost jazyka skrývá česká klasická poezie.

Sluší se vzpomenout všech, kteří se na vydání knihy podíleli, editora Tomáše Novotného, ilustrátorky Michaely Smetákové, odpovědného redaktora Bohdana Šedy a Miloše Nováka, zaslouživšího se o grafickou úpravu. Věřme, že se jim skutečně podařilo přispět k oživení zájmu o poezii. Studánka té české je nejen křišťálová, ale hluboká, dna nedohlédnout.

František Uher

Literární soutěž pro děti a mládež PARDUBICKÝ PRAMÍNEK

Jisté je, že svět viděný očima dětí bývá ze své přirozenosti obvykle jiný než svět dospělých. S dětským pohledem na svět do života vstupujeme a nejednou – „s prominutím“ – z něho i odcházíme. Kdysi jsem se učil, že slovo je nástrojem myšlení. Samozřejmě mluvit se dá i beze slov, někteří jedinci o slovo spíš škobrtají, ale řekněte upřímně, vyměnili byste byť naškrábaný pohled ze skautského tábora za esemesku na mobilu? Jen si vzpomeňme, kolik energie investují rodiče do svých dětí, než od nich uslyší kouzelná slůvka mámo, táto!, a s jakým obdivem to okolí kvituje.

Mluvit nakonec zvládne každý, ale obvykle až ve škole se děti učí číst a psát a postupně pomocí slov vytvářet obrazy a příběhy, které je spojují s okolním světem. Pláči, směji se, mám dobrou náladu? Mám rád mámu, babičku a dědu, ale táta nám v rodině chybí? Zlobí mě paní učitelka? Tak ať se o tom dozví i ostatní, aby věděli, co prožívám.

Ostatně pokud mě paměť neklame, tohle byl jeden z důležitých momentů vzájemného setkávání. A byl tu ještě další důvod, tentokrát přícházet z druhé strany, ze strany dospělých, totiž potřeba naslouchat, co nám děti sdělují. Výsledkem pak měl být dialog.

Už řadu let mám příležitost číst příspěvky, které posílají děti a mládež do literární soutěže Pardubický pramínek. Připravuje a organizuje ji Oddělení kulturních služeb Krajské knihovny v Pardubicích v čele s paní Hanou Cihlovou a formálně je rozdělena do pěti kategorií od třetí třídy do osmnácti let.

Měl jsem to štěstí stát u jejího zrodu. V soutěži, není to samozřejmě klání v pravém slova smyslu, spíše ji vnímám jako příležitost, se objevují prózy různého druhu. Jejich autoři vcházejí do světa svých příběhů bez přílišného respektu a někdy ani moc neklepou, poněvadž jsou v nich doma, nemusí nic předstírat, nemusí nikomu pochlebovat. Nabízejí nám své přátelství.

Vždyť dětská tvorba je jako kolotající pramen živé vody, která se rozlévá po stráni, než si později vyryje koryto. Jistě, i tady se setkávám s příspěvky, které bych přirovnal k druhdy povinné sestavě v krasobruslení či gymnastice, na druhé straně jsou tu i texty bezbřehé a dravé, spontánní, kritické, otevřené dojmům a pravdivé...

A věřte, že je o čem psát. Namátkou uvádím náměty z posledních let: Nové báje a pověsti z Pardubicka, Výlet do budoucnosti, Mé zvíře a já, Mí rozverní rodiče, Úplně nová cestománie, Kouzlo komunikace, Tajemství domů.

Letos proběhl již třináctý ročník soutěže. Třináct roků usilovné práce – to je pěkná řádka let. Napadá mne, co se za nimi skrývá. Radost z vítězství, zklamání z proher? To jistě ne, nebo alespoň jenom ne, i když i to k psaní patří. Vždyť autoři píší, aby nám sdělili něco o sobě a o světě, ve kterém žijí. Možná že z některého z nich se stane spisovatel, možná novinář. Nebo napíše někomu, koho mají rádi, aby dotyčný věděl, že není sám. A to není málo.

Ostatně řeč a písmo jsou prostředkem k dorozumění mezi námi, mezi rodiči a dětmi, učiteli a žáky, mezi lidmi.

Lubomír Macháček

XII. ročník na téma KOUZLO KOMUNIKACE.

ANTÉNY

Tereza Smrčková

Vracím se domů setmělým sídlištěm. Vajgly od cigaret se povalují v blátivých škarpách mezi zapomenutými míči a marnými sny. Svět vypadá jako nevybarvená omalovánka; stále stejné paneláky, na nich stále stejné antény.

A přeci... Napadlo vás někdy, že svět je protkán sítí neviditelných vln, které denně procházejí našimi těly, aniž bychom si toho byli vědomi? Lidí se anténám v mnohém podobají... Naučili se z toho nekonečna podnětů, kterými je svět zahrnuje, vybírat ty na svém kmitočtu.

Jak dlouhá je asi ta moje vlna a kolik je stejně naladěných lidí? Chtěla bych to vyzkoušet; zavolat na celý svět: „Haló, slyšíte mě?“ ale je mi líto ticha... Je tak zranitelné, a přitom tak důležité... Je v něm všechno...

Jdu dál a po špičkách mójím prolézačky...

Rychlá záchranná služba. Sdělte prosím...
No konečně! Okamžitě sem přijedte, on se dusí!
Uklidněte se, paní. Kde se nacházíte a o koho jde?
No přece doma! Teda... Voděradská 60, Višňovka. Nemůžete to urychlit? Dusí
se mi tady dítě!

Jméno?
Vlasáková. Tak už ksakru pojedte!
Nebojte se, paní Vlasáková, vůz záchranné služby je už na cestě. Určitě dorazí
včas. Nashledanou.
Tak ať si pospíší; on je úplně modřej a já už zkusila všechno!
Ty – ty – ty – ty – ty...

Matné světlo zářivek se rozlévá mlčenlivými ulicemi. Ticho...

U telefonu Petra Novotná.
Nazdárek, Petulko, tady babička!
Babi, nemusíš tak křičet; já tě slyším docela dobře.
Jejku, já zapoměla. To víš, když já byla mladá, byl u nás na vesnici...
... Jen jeden telefon, já vím.
Vždyť ty už všechno víš, holka moje. Tuhle jsem právě říkala paní Nesvatbový
– to víš, že ten její bratr měl další mrtvici? V úterý byla za ním v nemocnici a on
ti vypadal tak...
... Babi, za telefon se platí. Poviš mi to, až přijdu, jo?
Máš pravdu, Petulko, já jen, abych na to pak nezapoměla...
Mám ti někoho předat?
Ne, ne; já volám tobě.
Aha. Co se vlastně děje?
Co by se dělo? Děda kouká na fotbal a jdu dělat večeri.
Tak proč...
... No právě kvůli té večeri! Na co máš chuť, Petulinko? Děda jde zejtra na
nějakou oslavu do hospody, tak ti přihřeju tohle.
Ale babi, vždyť jsem ti říkala už tisíckrát, že sním cokoli, jen když toho nebude
moc.
Já vím, já vím, ale porad' mi trošičku. Co třeba uzený se špenátem? Ty vlastně
špenát nerada...
Babi!
Tak ovocný knedlíky, dala by sis?
Vždyť říkám, že cokoliv!
Ale děda zase bude chtít maso...
Já budu muset končit. Někdo zvoní.

Tak kapustový karbanátky? To – vlastně nejní maso...
Babi, slyšíš?!

Nebo koprovku, jen jestli tam mám smetanu...
Tak ahoj, babi. Já si dám vážně cokoli. Pozdravuj dědu a dobrou chuť!
Počkej, Petulko, už to mám! Já udělám svíčkovou! Co ty na to?
Ty – ty – ty – ty – ty...

Slepá okna se neurčitě usmívají do stejné slepé temnoty. Ticho...

Prosím?
Lucko, seš to ty?
Jasně, ahoj. Co se stalo? Jsi nějak rozrušená.
Když já... já... promiň, že tě takhle přepadávám, ale...
To je v pořádku. Vysmrkej se, přestaň brečet a v klidu mi pověz, o co jde.
To ani snad nejde přes telefon... Teď jsme si byli sednout s Petrem a... já nevím, jak to říct...já myslela, že to bude jako normálně, dyť už jsme spolu skoro dva roky... Dva roky! To je hrozný... On... on... řekl mi, že...
Že má jinou?
J – jo! Co mám dělat? Já snad spolknou nějaký prášky... Dva roky, a on si jen tak přijde a řekne...
Neblbni, Jituš, to se nějak srovná. Víš co? Jdu k tobě. Tohle vážně nemá cenu řešit přes telefon...
Jak srovná? To mu nikdy neodpustím! Kde jsou sakra ty prášky? Já si dám jenom něco na uklidnění... Luci?
Ty – ty – ty – ty – ty...

Na Bezejmennou ulici se snášejí nové a nové vteřiny a nikdo je už nepočítá.
Ticho...

Haló?
Čau Běďo, tady Jerry.
Já ale...
Nezdržuj, máme problém. Jak nám Tom včera dával... dyť víš co... Fotr u mě trochu našel!
Chtěl jsem říct, že...
Povídám ti, nezdržuj. Musíš pro to okamžitě přijet; hodim ti to z vokna. Estli tady nebudeš do deseti minut, fotr najde i ten zbytek a sám víš, že prachy na další nemáme.
Máte asi špatné...

Špatný co? Jako vztahy s fotrem? Ty máš teda postřeh! Koukej sebou mrsknout, páč jinak jsme v rejži. Zatím.

Pane! Dovolal jste se na nesprávné telefonní číslo!

Ty – ty – ty – ty – ty...

Domovní dveře se otvírají. Chodba voní po starých knihách. Dnes ani ta meluzína... Ticho...

Ztěžka dosedám k psacímu stolu. Nemůžu jinak. Kolem mě se neslyšně vznášejí hlasy a vedou mi ruku. Slova... Slova?

Na prolejšáčkách dětských let srdce právě výmyk dělá
a omalovánkovéj svět
místy zčerná, místy zbělá.

Už startuje houpačka
na trase omylů a chyb,
prázdnem voní kopračka,
jen dvě lžice a bude líp.

Smítkem se zalknout dá,
a slovo je jak nůž;
i láska žádá má,
což nelze vrátit už.

Někdo ti odpustí
navždycky? Nakrátko?
Jiný tě opustí, položí sluchátko.

Usínám a alespoň ve snu z plných plic křičím: „Haló, slyšíte mě?!“
Ráno najdu u postele báseň. Čtu ji a kroutím hlavou... Proč?

(IV. kategorie, 1. místo. TEREZA SMRČKOVÁ z Gymnázia Dašická ul.
Pardubice)

UMĚNÍ NASLOUCHAT

Gabriela Kytková

Od starých lidí často slýcháme, že za jejich mladých let bylo všechno lepší. Slunečné počasí bylo slunečnější, vzduch voňavější, lidi slušnější... zkrátka to

byly zlaté časy, kdepak teď, kam ten svět spěje?! Je to taková zavedená průpovídka, kterou slyšeli už oni od svých rodičů a ti zas od svých.

V něčem přesto mají pravdu. Lidé se k sobě i k přírodě chovali lépe, uměli naslouchat... A právě tu schopnost vyslechnout, porozumět a pochopit jsme postupem času, zdá se, ztratili. Nerozumíme sami sobě ani svému okolí, od přírody jsme se odcizili už dávno a jeden druhému... na tom teď pilně pracujeme, věřím, že časem i to dovedeme ke stejně dokonalé bezohlednosti, s jakou se chováme k přírodě. Ve své sobecké zaslepenosti a ctižádosti jdeme stále dopředu, aniž bychom se ohlíželi napravo nalevo, a za námi zůstávají vykácené pralesy, znečištěné oceány, spoušť. Přesto je kolem nás tolik věcí, které stojí za pohled, tolik příběhů, které stojí za vyslechnutí. Stačí se jen zastavit a tiše poslouchat. Zkuste na chvíli zavřít oči, budu vám vyprávět, o co přicházíte...

Nejdříve se ozve praskání a bubláni, to se řeka dravě dere na denní světlo, když se osvobodila z ledového zajetí a teď vesele spěchá dál, z hor se k ní klokotavě přidávají potůčky a potoky. Vrátili se raci a hlasitě na každého pokřikují novinky z dalekých krajů. Divoké kachny zvědavě natahují krky, aby mohly zprávy poslat dál po proudu. Přilétají čápi, vlaštovky a jiřičky a další a další upovídání zpravodajové, vzduch je plný ptačího čírikání, plný radosti ze života. Zpěvem se probudí i stromy, nastaví slunci zelené prstíky a vzduchem rezonuje bzučení včel podbarvené basováním čmeláků. Všude je cítit jaro, sluníčko vábí ven, vyběhnout si za město a vydat se dál až k modrým horám na obzoru.

Řeka se z podmáčených luk dovalila až do města, kamenné koryto je jí těsné, a tak chvátá, už aby byla zase venku mezi poli. Jen na nábreží u parku zpomalí, aby vyslechla příběhy milenců schovaných před světem pod záplavou růžových a bílých květů stromů nakloněných nad starými dřevěnými lavičkami, jejichž měkké dřevo je poznamenané jizvami už dávno minulých lásek.

K tichým rybníkům přibýly žabí sbory, každou noc se koná koncert pod širým nebem plným hvězd, takový zážitek vám žádná koncertní síň nenabídne. Koruny stromů teď trochu ztichnou, starostliví rodiče mají plné ruce práce se svými opeřenými ratolestmi a hodinami létání na zpěv není čas. V lese už je rušno, na zelených polštářích mechu dovádějí liščata a laškovně na sebe vrčí, mravenci pilně staví mraveniště, kukačka pomalu odpočítává ku-ku-kupředu čas a vzduch sladce voní borůvkám. Větve borovic se ve větru dotýkají a předávají si dál své šepotavé tajemství.

Nastává čas krátkých nocí, z nebe padají létavice, přinášejí s sebou střípky vesmírných tajemství a vyhasnou dřív, než je stihnou vypovědět. Od táborových osad je slyšet praskání ohně a tlumený zvuk kytar, tmou se nese zpěv teskných trampských balad a někde v dálce šumí Niagara... Reje svatojánských mušek posvítí na cestu tomu, kdo se vydá v noci do lesa za pohádkou – možná tam

někde na pasece uvidí víly, jak při úplňku tančí tak lehounce a něžně, že je vyleká i zapraskání jehličí.

Babí léto zastihne pavouky tkalce v plné práci, mají své jemné pavučinky rozprostřené a chytají do nich ranní rosu, s jejíž pomocí snovají ty nejnádhernější diadémy, které pak vetknou do rozmarně barevných korun stromů, aby se v plné kráse zaskvěly ve svitu podzimního slunce. Z lesů se ozývá jelení vábení, u kořenů stromů se povalují cáry mlhy a tlumí kroky zvěře i číhajících lovců. Obloha je spojena se zemí stříbřitými provazy deště, plesk, padají kapky do kaluží, kapy kap, bubnují do oken, krajem zní dešťová symfonie. Na cestách a chodnících je spadaná ta barevná nádhera, teď už opršelá a hnědá, ostrá vůně tlejícího listí se mísí se zemitým aroma zmoklé půdy.

Na nebe se nahnala šedivá mračna, pomalu a trochu hrozivě. Setmělo se. Najednou vše ztichlo, i hukot velkoměsta je slyšet jen tlumeně a jakoby z velké dálky. Cink. Jen lehoulince. Cink, cink. Na zmrzlou zem pokrytou krajkou jinovatky dopadly první vločky. Scénu zakryl bílý příkrov čerstvě napadaného sněhu. Ticho...

Moje vyprávění skončilo, už můžete otevřít oči a spěchat hluší dál. Zkuste se ale někdy zase zastavit. A zaposlouchat.

(IV. kategorie, 2. místo. GABRIELA KYTKOVÁ ze Střední. prům. školy chemické v Pardubicích).

XIII. ročník na téma TAJEMSTVÍ DOMŮ

MELODIE

Eliška Sýkorová

Dveře klaply. Na chodbě se ještě pár okamžiků rozléhal smích a hovor, dutě se odrážel od starých zdí, až postupně docela umlkl, až zavládlo ticho. Ljuba smetla pár neexistujících smítek ze své vetché zástěry a začala sklízet ze stolu. Ve skutečnosti se nejmenovala Ljuba, ale v duchu si tak říkala už od svých dvaceti let. Její vlastní jméno se jí nelíbilo a toto byl pro ni projev absolutní svobody. Nazývat se podle svého. Ljuba, láska. Ljuba, takové malé tajemství, cosi zcela soukromého. Znávala kdysi jednoho muže a ten jí neřekl jinak než láska. Asi ani jemu se nelíbilo její jméno, které bylo tak nepodstatné ve chvílích jako tato, ve chvílích samoty.

Odesla nádobí do kuchyně a začala je umývat. V jejím věku se mnoho žen odklání od světa a potrpí si na klid, ale Ljuba byla jiná, vyhledávala společnost. Intimní společnost dávných přítelkyň, rodinné oslavy či výlety za známými. Tato drobná žena s měkkou pletí protkanou vráskami nebyla poustevnicí. A přesto

měla tolik času na přemýšlení jako nikdy. Zdálo by se, že se neustále někomu či něčemu věnuje, ale stejně byla nejčastěji sama. Brzy zrána sama nad hrnkem bílé kávy, sama cestou na nákup, sama při přípravě oběda, sama při večeři, sama večer nad knihou a sama v noci, kdy stíny aut přejíždějí po stropě, jako by zápasily s odporně naoranžovělým světlem pouličních lamp.

Jak je ten byt prázdný! napadlo ji náhle. Takové ticho! Vždy byla hrdá na svůj střízlivý vkus a v duchu se posmívala domácnostem starých žen, které se obklopovaly dečičkami, soškami, obrovskými křesly a příšernými obrazy (klidná, zdvořilá Ljuba má velice sarkastickou povahu, ale málokdo to ví, neboť se rozhodla si svůj břitký humor nechávat pro sebe). Avšak nyní náhle pochopila, že všechny ty kýčovitě sarepetičky a suvenýry měly svůj úkol – zaplnit příšerně prázdný prostor, zachytit minulost, spoutat čas.

Zachytit minulost není těžké, pomyslela si, spí v tomto domě, slyším její dech. Naopak – člověk se jí nevyhne. Každá věc v sobě tají svůj význam a ne jen jeden. Běžové koberce se skvrnami, jichž si všimne jen ten, kdo klopie oči k zemi, ty skvrnky zde zanechaly děti a pak nim další přidala vnoučata. Nebo mlčící šicí stroj, který připomíná celou hromadu oděvů a všechny ty významné i běžné příležitosti, kvůli nimž jsem si šila šaty. A naše obrovské skříně! Jak jsme je táhli sem, do třetího patra. Vzpomínky, dušičky věcí, jejich smysl není v nicý7 39 TkAmotn3(h smý3

Krátce po jeho smrti měla pocit, že je stále kolem. Pořád na něj večer čekala, pořád se jí vybavovala jeho oblíbená jídla, měla chuť je vařit, všechny knihy s ním byly neodvratně spojeny, dokonce i ty, které nestihl přečíst. Ty vlastně nejvíc. Také v jejích snech se objevoval mnohem častěji, než dokud byl naživu. Myslela, že to přejde, ale nepřešlo to. Pořád je její muž přítomen v tomhle bytě, v jejích myšlenkách, v ní. Jen to teď méně bolí.

Kdybych tento byt prodala a koupila si menší, měla bych méně práce s uklízením, asi i menší nájem a třeba bych našla nějaký byteček, pod kterým nevede čtyřproudá silnice. Ano, bylo by to rozumné. Ale je to zároveň nemožné. V některých věcech je rozum nedůležitý a já musím zůstat tady, doma, s ním.

Možná bych si mohla k sobě vzít podnájemníka. Nebo si koupit psa.

Zalévala květiny za oknem, vůbec se jim tu nedařilo. Listy jim chřadly neznámo proč. Vypadají jako záhony u nás doma ten rok, kdy přišel mráz už v září, tehdy jsem byla ještě dítě a pro tu zahrádku jsem se hodně naplakala, napadlo ji. Ano, už jsem v tom zvláštním věku, kdy nic není tak docela nové, kdy všechno připomíná něco zaslého a bývalého, usmála se sama sobě, ráda před sebou předstírala, že je starší a unavenější než ve skutečnosti.

Zazvonil zvonek. Ljuba se zachvěla příjemným napjetím. To bude ona. Naplňovalo ji pýchou, že celé dny jen nesedí nepotřebná sama doma. Stále se v duchu srovnávala se sedmdesátnicemi, které znávala jako malá. Jsem jiná, prohlašovala o sobě s hrdostí a vzápětí se sama pro tu malichernou ješitnost posmívala.

Otevřela dveře a pozvala dál patnáctileté zrzavé děvče v květované sukni. Martu.

„Dobrý den,“ začala dívka zdvořile. „Maminka vás pozdravuje a moc vám děkuje za... za tu možnost, jako že tu můžu cvičit...“

Marta se široce usmívala a velké černé oči se jí leskly zvědavostí a rozpaky, které sužují každého, kdo prvně vejde do cizího bytu. Marta s matkou se nedávno přistěhovaly a dosud marně čekaly na Martin klavír, který si po rozvodu ponechal tatínek. Když se o tom mezi řečí zmínila Martina maminka před Ljubou, uvědomila si Ljuba, že na její píáno už nikdo nehraje.

„Dáš si čaj?“ zavolala Ljuba z kuchyně.

„Ano, díky,“ odpověděla dívka a rozhlížela se po velkém obývacím pokoji.

Ljuba obřadně přinesla podnos s konvicí a šálky, Marta listovala v notách a pak se pustila do hraní. Zpočátku jí skladba dělala problémy, snad byla i nervózní z cizí posluchačky. Ale chyby ji neodrazovaly, naopak jako by jí dodávaly elán, zatvrzovaly ji. Martiny oči se smály a prsty tančily po klávesách. Rozehrála se a skladba neomylně plynula pokojem, naplňovala prostor. Celý byt se proměnil hudbou a přítomností té malé sebevědomé holky. Přítomností živých barev, které plály na její sukni, v její hudbě, v jejím srdci. A venku na ulici lidé slyšeli,

že i ze špinavě šedivého činžáku s popraskanou fasádou mohou tryskat tóny, které rozeznějí duši.

Ljuba cítila tu změnu, energii, která ji obklopovala. Marta měla ráda jazzové skladby, barevné látky, noční pohled z okna na rozzářené město, horké maliny se zmrzlinou a obrazy Jeana Miróa.

Marta je osobnost, pomyslela si Ljuba při pohledu na dívčina dokonale rovná záda a lehce zvlněné vlasy. Nikoho jí nepřipomínala, neodkazovala k minulosti, seděla u piána, současná, jedinečná.

(V. kategorie, 1. místo. ELIŠKA SÝKOROVÁ z gymnázia Praha – Prosek)

TAJEMSTVÍ STARÉHO DOMU

Gabriela Kytková

Vlak kodrcající po trati Praha – České Budějovice opět zpomalil a zastavil. V očekávání toho, co bude určitě následovat, jsem tiše zaúpěla. Má spolecestující, stará babka v šátku s obézním jezevčíkem na klíně a přesvědčením o absolutní nezbytnosti podělit se o všechna svá moudra, mě ani tentokrát nezklamala, dramaticky si povzdechla a jala se nám oznámit, že máme zpoždění 17 minut a ona určitě nestihne začátek svého oblíbeného seriálu a... představila jsem si dálkové ovládání, v duchu ho na ni namířila, stiskla fiktivní tlačítko a nemilosrdně stáhla zvuk na minimum. Pak jsem se podívala na další osobu, již byl monolog adresován. Tmavovlasý kluk sedící přímo u okna si četl knížku a vypadal na rozdíl ode mě úplně klidně. Pohlcen příběhem Doriana Graye snad nic jiného ani nevnímal. Jeho klid anglického lorda mě rozčiloval skoro stejně, jako neustálé brebentění dámy vedle. Náhle zvednul hlavu a zachytil můj pohled. Chvilí jsme se tak na sebe koukali – já vztekla a on pobaveně – když přišel průvodčí, aby nám oznámil, že vlak bude z důvodu poruchy pokračovat dál nejdříve za hodinu. Diváčku seriálů z toho málem trefil šlak, zato mně se kupodivu ulevilo.

Vyběhla jsem z vlaku a nadechla se čerstvého vzduchu. Nalevo začínala vesnice, bylo vidět vývěsní štít hospody, kam se šinul početný zástup znavených cestujících. Rozhodně jsem proto zamířila vpravo, kde nebylo po civilizaci ani stopy.

Procházela jsem dubovým lesem a protože jsem u sebe neměla červené klubíčko, zvolila jsem jako orientační bod potok. Svědomitě jsem se držela u levého břehu, dokud se neobjevilo pokušení v podobě dřevěné lávky, po které jsem přešla na druhou stranu. Kousek od můstku se tyčila vysoká kamenná zídka. Vydala jsem se podíl ní a dorazila až k velké kované bráně. Tady jsem se překvapeně zastavila. Naskytl se mi zvláštní výhled – za branou jakoby začínal jiný svět. Široká cesta, sypaná bílým šterkem a lemovaná starými lípami vedla k nádhernému domu z červených cihel, porostlého zeleným břečtanem. Kolem domu, vypadajícího jako venkovské sídlo nějakého šlechtice, byl rozlehlý park s upraveným trávníkem

a jezírkem s bílými lekníny. Dům působil majestátně, „anglicky“ a v Čechách naprosto nepatřícně.

V hlubokém zadumání jsem se opřela o bránu, která nečekaně povolila. Doslova jsem vletla „do světa za zrcadlem“ a přistála nosem v bělostném prachu cesty. Ohledala jsem škody – napočítala tři škrábance, zamazané kalhoty a odřeně dlaně – a odhodlaně se pustila lipovou alejí k tajemnému domu.

Zblízka působil dům ještě velkolepěji. K vchodovým dveřím stoupalo devět kamenných schodů. Natáhla jsem ruku a vzala za kliku s naprostou jistotou, že povolí. Jako ve zpomaleném filmu jsem se dívala na otevírající se dveře. Při překročení domovního prahu mě na páteři lehce zamrazilo. Ocitla jsem se v prostorné hale s podlahou se vzorem z černých a bílých mramorových dlaždic, stěnami s dubovým obložením a honosným schodištěm z leštěného dřeva. Vedle komody, na které ležel pár elegantních pánských rukavic z jemné kůže, stál stojan s vycházkovými holemi. Z haly vedly dvoje dveře – jeden váhavý krok nalevo, pak dva napravo – nakonec jsem zvolila kompromis a dala se po schodišti do patra.

První místnost, do níž jsem vstoupila, byla knihovna. Dvě stěny místnosti zakrývaly od shora dolů police plné knih vázaných v tmavé kůži. V poslední prosklené stěně byly pootevřené dveře, kterými se vstupovalo na balkon. Přejížděla jsem prstem po hřbetech knih a četla si jména. Petrarca, Keats a Dante, dále Byron, Poe, také Shakespeare, Baudelaire a Rimbaud. Slavní básníci a spisovatelé – a jejich díla v latině, francouzštině, angličtině... usoudila jsem, že majiteli této rozsáhlé sbírky nechybí vkus, výborné vzdělání ani značné finanční prostředky.

Uprostřed místnosti stál mahagonový stůl, na něm váza plná žlutých a bílých narcisů, vedle ležela otevřená kniha. Vánek proudící sem z balkonových dveří si pohrával s jejími stránkami a listoval jimi sem a tam, jako kdyby za stolem seděl neviditelný čtenář. Vzduch v pokoji jemně voněl květinami, okny do místnosti dopadaly lenivé paprsky odpoledního slunce a halily knihovnu do zlata. Příjemně ospalou atmosféru rušilo pouze šelestění stran, které ve mně vyvolávalo podivné napětí. Se zvláštní předtuchou jsem vzala knihu do dlaní a váhavě sklonila hlavu k anglicky psanému textu. Stačila mi chvilka, abych bezpečně poznala, že se dnes už podruhé setkávám se skvělým dílem *Obraz Doriana Graye* od mistra ironie Oskara Wildea. Napětí způsobené knihou zmizelo, zároveň se však objevil pocit, že nejsem v místnosti sama. Rychle jsem vzhlédla a setkala se s upřeným pohledem uhrančivých temných očí, díky kterému se mi prudce rozbušilo srdce. Po odeznění prvotního šoku přišlo uklidnění a já si prohlédla celý obraz pozorněji. Nade dveřmi, jimiž se vstupovalo, viselo velké plátno se zlatým rámem. Vyobrazen zde byl asi dvacetiletý muž, který mi byl matně povědomý a i teď mi z intenzity jeho pohledu naskakovala husí kůže. Vyšla jsem proto na balkon, knihu položila na široký okraj zábradlí vedle sebe a zády se opřela o chladivý kámen. Potom jsem zaklonila hlavu, abych nastavila tvář slunci a dala se do uvažování.

V celém domě bylo cítit bohatství a vytříbený cit pro krásu a umění toho, kdo jej vlastnil. Zajisté to musel být muž, nejspíš ten z obrazu, protože v domě nebylo nic, co by prozrazovalo přítomnost ženy. Kromě toho se tam však také nevyskytoval telefon, televize ani jiné vynálezy moderní doby. Knihy z knihovny byly podle data vydání staré sto a více let a přesto jejich stránky nezežloutly věkem. Nábytek připomínal exponáty vystavované v muzeích, ale potahy stále zářily jasnými barvami... klíčilo ve mně podezření, že čas se v tomto tajuplném domě zastavil někdy na konci devatenáctého století.

Z úvah mě vytrhlo hlasité zaržání, které ostře proťalo vzduch jako prásnutí bičem. S leknutím jsem se otočila a strčila loktem do knihy, která přepadla přes zábradlí, třikrát se v letu obrátila a s hlasitým žuchnutím dopadla na cestu přímo před kopyta černého koně. Zvíře se polekalo, začalo jankovatět a jezdec měl plně ruce práce s jeho uklidňováním. Nečekala jsem už ani vteřinu. Vylétla jsem z knihovny, bleskově seběhla po schodech, na dlažbě v hale si málem zlomila obě nohy a vrhla se ke dveřím. V tu chvíli cvakla klika a do haly vešel muž z obrazu. Zalapala jsem po dechu. Proti mně stál majitel tajemného domu, který měl s mým spolecestujícím z vlaku shodnou nejen zálibu v dekadentní literatuře, ale i podobu – stejné oči, stejný ironický úsměv a neochvějný klid. Lišili se od sebe pouze délkou tmavých vlasů a oblečením. Můj nynější společník si mě však prohlížel zcela nechápavě.

Rozhodla jsem se plně využít momentu překvapení. Omluvně jsem se na něj usmála a vzala nohy na ramena. Kousek před bránou mi to na štěrku uklouzlo a já se opět (dokonce na stejném místě, jako prve) porouchala k zemi. Trošku malátně jsem vstala a... zase si rychle sedla. Zamrkala jsem, protřela si oči, a dvakrát se důkladně štípla, ale to nic nezměnilo na tom, že brána i štěrková cesta zmizely. Zmizel i dům z červených cihel a kůň stojící u vchodu.

Seděla jsem na lesní mýtině (o anglickém trávníku se tu nedalo vůbec mluvit), kousek ode mě pohupovaly bílými hlavinkami kopretiny a v rybníčku zarostlém orobincem nebylo po leknínech ani památky. V místech, kde stával dům, teď rostla stará lípa. Na zemi u jejího kmene ležel podivný hranatý kámen. Věnovala jsem tomu předmětu další, o něco důkladnější pohled. Zavrtěla jsem nevěřičně hlavou, po pár krocích se ale mé dohady změnily v jistotu.

Na polštáři z mechu ležela kniha vázaná v kůži a na jejích deskách se v paprscích zapadajícího slunce zlatě lesklo jméno Oskar Wilde...

(V. kategorie, 1.místo. GABRIELA KYTKOVÁ ze Střed. průmyslové školy chemické v Pardubicích).

Lidstvo udělalo významný pokrok snad ve všech oblastech, kromě lidství.

(Patricie Holečková)

Věra Kopecká

DLANĚ DNE

Do chrámu vešlo světlo
Na zrcadlech se láme
Dotekem orosený kámen ožívá
Na křídlech světla píseň vzlétla
jsem její ozvěna

CHLADNÉ RÁNO

Je zase ráno v jinovatce
Bílá větev do ptačího zpěvu zebe
Modré nebe za obzorem spí

Někoho mi připomíná
krajina otevřená
jako dlaň

ČESÁNÍ OVOCE

V dlaních potězkávám
oblost léta
Sytím se vůní
Na lících jablek
ještě neoschly
sluneční polibky
Země se podělila
o víno i o chléb
A co my?

(básně ze sbírky Vybírání kamenů)

MRAZIVÉ HLUBINY poprvé

Když jsem si pročítal knihu povídek Františka Uhra **Mrazivé hlubiny** (vyd. OFTIS 2007), bral jsem ji do ruky jako sbírku detektivek, a jak známo, detektivky se obvykle píší pro pobavení čtenáře. Nevím, jestli se při psaní bavil i sám autor, doufám, že ano, ale mně při čtení třicítky kratičkých próz krom zábavy napadaly různé reminiscence, vedoucí až kamsi k přelomu sedmdesátých let, kdy jsem se s pracemi autora začal pravidelně setkávat. Například ta, a to je na stylu psaní patrné, že Uher není autorem jednoho žánru, že píše i poezii, aforismy, romány a že umí na malé ploše vystavět příběh, který vás zaujme od druhé třetí věty a nechá vás vydýchnout až na konci.

Expozice příběhů jsou barvité, konflikty věrohodné, mezihry a peripetie plné napětí, rozuzlení překvapivá. Povídky mívají svou specifickou atmosféru, poznáváme postavy, které nás mluvou a svými činy zavádějí in media res příběhu, žádné zbytečné povídání. A co mají příběhy společného? Jsou zalidněny postavami,

s nimiž se vídáváme v běžném životě u holiče, na ulicích nebo třeba při obědě v restauracích. V Uhrových povídkách se nepotkává superman zločinec se supermanem detektivem, ale inspektor Čemus s kuchařem a karbaníkem Lumírem Eliášem, který se svou sestrou Juditou naplánují vraždu, aby se zbavili dluhů.

S potěšením jsem zaznamenal, jak Uher trefně exponuje a charakterizuje své hrdiny, jak je umí вплétat do děje. Například v povídce Hluboké kořeny uvádí autor hlavní postavu takto: *V oblasti exaktního myšlení nepatřil k expertům. Vzdělání si osvojil základní a chatrné, v nejvyšších třídách patřil k příkladným záškolákům. V dospělosti vzal do ruky jen tři knihy, které zdědil po otci. I tak lze konstatovat že se podílely na formování jeho myšlení. Jednalo se o Stát a právo, Bibli a jakýsi tlustý nudný román, jehož hrdinou byl Marcus Antonius, to jméno mu nic neříkalo. Dvě z uvedených knih dostal jeho otec za velké množství odpracovaných brigádnických hodin, rozhodně byl lepší budovatel než vychovatel. Bibli mu vnutil potrhlý potulný kazatel, který byl později odsouzený za šíření dětské pornografie. Prodej biblí byl znamenitým krycím pláštěm. U státu a práva se Marek Toufar nedostal přes název...*

Nebo: *Ženy rády vypravují, co četly, viděly v televizi nebo co jedna paní povídala, zatímco muži dostávají vyhubováno za přiznání, že sdělovanou novinku dávno pustili z hlavy, aniž by utrousili slovíčko* (Inzerát, který stál život).

Autor by samozřejmě mohl čtenáři sdělit, že Marek Toufar má orlí nos, uhrančivé oči a široce klenuté oční oblouky, jenže kdepak, Františka Uhra zajímá v těch nejlepších číslech knihy cosi jiného – mentalita postav a atmosféra příběhu, a pak také cosi, co koresponduje s obecnější sdílenou lidskou zkušeností. Samozřejmě, že kostru tvoří věrohodně vystavěná zápleтка se zpravidla vypointovaným závěrem, nicméně domnívám se, že popisná stránka událostí a reálií, v detektivce tak potřebná, není v jeho psaní zdaleka to nejdůležitější. Ostatně jak je dobře známo, dobrá povídka odhaluje především dramaticky zhuťnělý vztah mezi člověkem a okolím, společností. A o tohle napětí jde autorovi především. Právě takové mně šly hlavou myšlenky například při čtení povídky Ztracená kořist. Je to detektivka, není? A záleží na tom vůbec?

Celkově shrnuto: František Uher je výtečný pozorovatel, dovede být lapidární, praxe aforisty je v textech patrná, lehká ironie mu bývá kořením. Mrazivé hlubiny, obrazně řečeno to temné v nás, jsou poutavým a napínavým čtením plným zápletek ze skutečného života. S chutí jsem si knížku přečetl a těším se na další Uhrovy práce i na inspektory Pleváka a Čemuse. Ostatně ten druhý, byť nesdílí ve své kriminalistické praxi přílišný optimismus, se v závěru knihy vyznává: *„Žádné moře není tak hluboké, abychom v něm nemohli narazit na mělčinu.“* Nezbývá než souhlasit.

Lubomír Macháček

KAVÁRNA SLÁVIE

Marta Urbanová

Pramen inspirace
v dialogu
u ohnivého moku

U vedlejšího stolku
usrkává svůj šálek čaje
malíř
hlavu stíněnou baretem
před světem
Jeho protějšek
dáma v kloboučku
vychutnává cigaretu
k černé kávě

Obraz
který Jan Zrzavý
neviděl

MRAZIVÉ HLUBINY podruhé

František Uher (1936) z Havlíčkova Brodu knižně debutoval blokem básní ve sborníku SETKÁNÍ v roce 1976, který vydalo nakladatelství Kruh v Hradci Králové. Ještě ten rok mu zde vyšly detektivní povídky ŽÁDNÁ TRAŤ PRO ČERNÉ PASAŽÉRY, které „nastartovaly“ jeho detektivkářskou cestu. Od těchto časů autorovi vyšlo více než čtyřicet titulů, nehledě na jeho účast v mnoha sbornících a hojnou publikaci v periodickém tisku. Z posledních knížek je nutné jmenovat určité dosud nejrozsáhlejší román DLOUHÁ NEPŘÍTOMNOST (Moba 2003), román MRTVÝ KUPUJE CIGARETY (Moba 2006) a výběr z aforismů pod názvem AFORISMY ANEB DEFINICE POZNÁNÍ (Alfa-Omega 2006), za kterou obdržel cenu Daniela Strože. Není to pochopitelně jediné ocenění, kterého se autorovi v posledních letech dostalo. Jmenujme například dvě ceny Havrana za nejlepší detektivní povídku roku, Cenu Eduarda Fikera za nejlepší českou původní detektivku, všechny uděluje AIEP – česká sekce dobrodružné a detektivní literatury v Praze, cenu v soutěži O poklad byzantského kupce v Brně. Když neopominu evidentní čtenářský zájem o jeho knihy, musím zákonitě konstatovat, že detektivkářská produkce autora patří k tomu nejlepšímu, co u nás v tomto žánru vychází.

Letos Uher přichází se sbírkou detektivních povídek **MRAZIVÉ HLUBINY**, kterou vydal OFTIS v Ústí nad Orlicí. Jde o 30 povídek v rozsahu od pěti do jedenácti stránek a nelze neocenit neotřelost a současně i lákavost názvů jednotlivých povídek například *Vliv počasí na trestnou činnost*, *Imaginární pošta*, *Oheň v zimní krajině* atd. Povídky se nesoustřeďují pouze na nejfrekventovanější druhy trestné činnosti, ale zasahují snad do většiny oblastí lidské činnosti. Jde o vraždy z nejrůznějších pohnutek, padělání obrazů, vydírání, podvody všeho druhu (např. *Dostaveníčko s cizincem*, kde podvede podvodník podvodníka), paličství (*Oheň v krajině*), lupičství (třeba i v maskách Sněhurky a trpaslíků jako v povídce *Město halí mlha*), žárlivost (*Slečna odvedle*), únos omylem (*Impuls*), ale je tu i povídka o bezútěšné situaci bezdomovců, která končí zločinem (*Quido mlčí*).

Děj povídek je zasazen do nádherného prostředí Vysočiny, kde se autor narodil a žije, ale mohlo se to stát kdekoliv. Po pachatelích pátrají sympatičtí inspektoři kriminálky Čemus, Just, Plevák a další, všichni jsou nám známí z Uhrových předchozích detektivních příběhů, rozhodně nejde o žádné supermanky, jsou to bezesporu dobří policisté, ale mají své chyby jako každý smrtelník.

Uher je autor zkušený a dobře ví, že napsat krátkou povídku, která by nebyla pouze suchým popisem události či nějakým žánrovým obrázkem, je podstatně těžší než delší věc, kde se může rozepsat. Vytváří své příběhy s nadhledem a troufám si napsat, že i s jakýmsi porozuměním pro obě strany. Ne, že by fandil pachatelům, ale převážně se dokáže dobrat toho, co je na tu šikmou plochu přivedlo, a že to vždycky nebývá pouze jejich touha po mamonu. Autor dokáže charakterizovat zúčastněné osoby i prostředí, v němž se příběh odehrává, aniž by popsal mnoho stránek, často nám sděluje důležitá fakta jen jako by mimochodem, současně s rychlým posunem děje, čtenář je vnímá aniž by byl rušen ve svém rostoucím zaujetí pro příběh, mnohdy teprve v samotném závěru zjistí, že dospěl k cíli stejně jako autor, že může ukázat na viníka a říci si: *Ten si to opravdu zasloužil!* V několika povídkách (např. *U žízňivého psa*) je závěr příběhu mlhavý, můžeme mít z toho pocit, že autor záměrně ponechává na čtenáři, aby si ho dokončil sám, ale když se nad tím hlouběji zamyslíme, uvědomíme si, že ne všechno jde vysvětlit, zvláště když aktéři příběhu už nežijí a navíc jde o značný posun v čase (stalo se to třeba před dvaceti lety!) a že takové situace prostě přináší život.

Uhrovy povídky jsou stavěny převážně na dialogu a ten autor bezesporu umí, rozhodně čtenáře nenudí zbytečnými frázemi či jinými vycpávkami, chytře prokládá texty vtipnými narážkami a jemným humorem, který mu je vlastní, z toho vyplývá, že povídky jsou čtivé a „chytnou“ od první věty.

Milan Dušek

Existují jen dočasné pravdy a dogmata.

(Patricie Holečková)

INFARKT JISTOTY

Iva Tajovská

„Blbost, pomluvy, zlomyslné kecy,“ chce se mi říct. Ještě po několika minutách udiveně hledím na ruce a zjišťuju, že ještě stále svírám sluchátko.

„Ne, ne, ne!“ křičím, když se mi poskládá několik předcházejících měsíců do odporné mozaiky.

Stále mi v uších zní monotónní hlas ve sluchátku: „Dejte si pozor na toho svého. Zahýbá vám se svou podřízenou. Chodí za ní do bytu. Myslím to s vámi dobře, hlídejte si ho.“ Ani nevím, jestli to byl mužský nebo ženský hlas, přišlo to tak náhle, ještě mám na ruku bubliny saponátu a dřež mi začíná přetékat.

Ne, to by nikdy neudělal, ne, on ne. Lpí na svých zásadách, nevěru vždycky odsuzoval. Je to takový domácí puťka, v práci šéf, doma tatka, ne... Ale... Ale? Jak jsem si toho mohla nevšimnout! Ty jeho náhlý dvoudenní školení a služební cesty! A proč si najednou sám kupuje košile a kalhoty! Dvacet let čekal, až co mu přinese Ježíšek. Hajzl! Pokrytec! Jak jsem mohla být tak slepá?! Ta jeho náhlá práce na figuře. Prý že mu roste panděro a musí s tím něco udělat! Už druhý měsíc každý den chodí běhat a začal jezdit na kole. Špína všivá! Jak jsem mohla být tak zanedbná?!

Nevím, jestli mám křičet nebo brečet, vztek se mnou cloumá, volá po oběti, běžím ke dřezu, lovím v přetékající vodě talíře a rozhazuju je po stěnách kuchyně, ať si to hošánek uklidí, až se vrátí ze svého „sportovního“ odpoledne, slavného běhání kvůli zdraví a figuře, hovno, běhá za děvkou. K čertu, mám rozflákaný už všechny talíře, i sklenice, nepomáhá to, vztek nemizí. Ale to já jsem teď tady sama s tou špinou, mokkými stěnami a rozházenými střepy až do chodby, trestám sama sebe, vždyť jsem chtěla ještě upéct perník pro Petrušku, zítra je poslední víkend v měsíci, má ho moc ráda. Proč já mám tak zkurvený život, proč zrovna já?! Už týden mi vibruje žaludek, na holku se těším a zároveň mám z těch dvou dnů v měsíci hrůzu. Snad jsem slaboch, možná špatná máma, ale už teď se těším, až ta temně šedá, vysoká vrata v ústavu za námi zase v neděli odpoledne zaklapnou. Ať si to někdo zkusí, žít tolik let jako já! Vidět své dítě, jak se několikrát denně zmítá v křečích, dívat se na bezradné doktory, poslouchat, jak říkají, že dělají vše, co se dá, ale nejsou všemocní. Přála bych všem, aby si vyzkoušeli na vlastní kůži, jaké je to snášet odsuzující pohledy, když se dozví, že mám dítě v ústavu. Léta trápení. Rozporů. K čertu se všivým životem!

Kamil to zvládá, je nad věcí. Milovaný tatínek. To on je ten dobrý, co usiloval o to, abychom si ji nechali doma. Ale kdo by s ní byl dvacet čtyři hodin denně? Já, ne on, živitel, tak se to nosí, vždyť je to chlap. Nemůžu s ní zůstat napořád zavřená do čtyř stěn. Nevím si s ní rady a nikdy vědět nebudu. A tam má lepší, odbornou péči. A možnost kvalitního vzdělání.

Mám Petrušku ráda. Mám ji strašně ráda. Ale – nikdy si nezvyknu. Nikdy. Když ji přepadne ten odporný záchvat, nedokážu se pohnout, ona se rozhybe a já strnu jako socha. Jsem bezmocná, ach, jak jsem bezmocná!

Tak jsem se těšila na dítě! Bylo mi přes třicet a přijatelný mužský pro založení rodiny měl zpoždění.

„Poradte mi prosím, jak se dostanu k autobusovému nádraží.“ Jak obyčejný začátek. Jak s ním mohl být banální, prostinký život, kdyby nepřišla Petruška.

Lidé se nemají usmířovat milováním. Možná proto se to stalo...

Už se na ni nikdo nemůže dívat skrz prsty, že zůstala na ocet. Kamil není žádný krasavec, ale je na něj spoleh, je zabezpečený, klidný, tichý a vyrovnaný. Jen ji trochu nudí, ničím nepřekvapí. Ani pohádat se neumí. Mají auto, slušně zařízený byt, nemusí převracet každou korunu. Ale když Radka přijde z práce domů, čekají na ni ve dřezu k umytí jen dva hrníčky od snídaně, dvě lžičky a dva talíře. V koupelně pár kousků prádla k vyprání a jednou v týdnu žehlení. Kamil se z práce vrací až k večeru. Cítí se sama. Její spolužačky už mají školáky. Jí se stále nedaří, každý měsíc přináší další zklamání a roky utíkají. Začíná zmatkovat. Snad to vyjde o dovolené, klid a horský vzduch mohou udělat divy. Ale než si stačí vybalit zavazadla, nachází si tady Kamila naléhavý telefon. V zaměstnání je potřeba vyřešit naléhavý problém, který nesnese odklad. S mnoha omluvami odjíždí na dva dny do Prahy.

Toho muže zná jen pár hodin. Nezajímá ji jeho jméno, ani jaké má oči. Jediné, co se ofotografuje do její paměti jsou jeho dlaně. Jejich čistou, hladkou plochu protínají jen tři hluboké, temně červené hlavní čáry. Tančí spolu a hodně pijí. Budí se vedle něj s bolestí hlavy.

Na tu noc by se dalo snadno zapomenout, nebýt toho zatraceného svědomí. Tíží, nedokáže si s ním poradit, je nervózní a vzteklá. Když se Kamil vrací, vítá ho peskováním a výčitkami, že pokazil dovolenou. Nebrání se, stále se omlouvá a svůj neplánovaný odjezd odciňuje dárky. Kdyby alespoň nebyl tak strašně hodný! Její svědomí není k utišení, musí mu odlehčit.

„Víš, když jsi odjel, udělala jsem strašnou věc.“

Znepokojeně se na ni dívá. „Určitě to nebude tak zlé.“

„Je to strašné, asi mi neodpustíš.“

„Všechno se dá vyřešit.“

„Když jsi odjel, nevím, jak se to stalo, víš, že taková nezodpovědná nejsem. Jak mi bez tebe byla dlouhá chvíle a bylo mi smutno, nechala jsem se přesvědčit tou osamělou paní, pamatuješ, co s námi seděla u stolu v jídelně, abychom si jejím autem zajely večer zatančit do města. Ona se chovala jako utržená ze řetězu, opila se. Já měla jen dvě skleničky, proto jsem se nechala přemluvit, abych zpátky řídila. Jenže to její auto jsem potloukla. Dala jsem jí všechny peníze, co jsem u sebe měla a ona hned druhý den odjela. Miláčku, odpusť mi.“

Vžívá se do té lži, která se pro ni stává pravdou a převlečené, náhradní přiznání napasované do přijatelnosti ji osvobozuje tak, jako by vyslovila to pravé. Kamilovo „Hlavně, že se nikomu nic nestalo, miluji tě“, ji konečně očistuje.

Je plná vděku za jeho odpuštění, i z něj padá nastrádané napětí, protože „když jde jen o zničené věci, tak se nic vážného neděje“.

Milují se až do rozednění, druhý den také, další dny už méně a následující měsíce vůbec, protože cítí stále větší tlak v podbřišku. Později začíná krvácet a gynekolog nařizuje až do porodu klid.

Je Petruščina nemoc mým trestem? Byl Kamil potrestán za vinu, jeho pozdní nevěru, která měla přijít mnohem později, dneska, teď?

Blbost. Plácám nesmysly. Protože jsem zmatená. Protože mám zlost. Tresty přicházejí až po činu. A je vůbec nějaký trestající? Možná ten, co nás zatěžuje svědomím.

Není jen jeden viník.

Život je plný paradoxů! Vždyť ten šilený, zraňující anonym v telefonu může být i osvobozující. Tolik let si lámu hlavu šířající nejistotou. Když se Petruška nespíjela v křeči, hledala jsem na ní podobnost s Kamilem a nacházela ji. Protože jsem to chtěla, protože jsem to potřebovala. Já, hlupačka, v bláhovém přesvědčení Kamilovy bezchybnosti a protože mi to prokleté, neodbytné svědomí velelo, jsem se potřebovala očišťovat. Kvůli jedné hlouposti, nic neznamenající noci. Takové, kterou on teď prožívá s nějakou čubkou. Lže mi. Kretén. Hajzl všivej. Zrádce.

Můj život se skládá ze samých bezmocností, jsem bezbranná vůči osudu, strádám existencí Petrušky, její nemocí, tím, že nedokážu trpět v její blízkosti. V práci mám taky neustále nějaké starosti, dohadování se se ženskýma, jsou samá intrika, zase se proslychá, že se bude propouštět, loni dvě, letos další. Určitě mi před chvílí telefonoval někdo z nich, u nás je náramná móda starat se o druhého, nežalovat, ale hlásit. Neriskovat, nepředstavovat se, ublížit, oslabit, pokořit.

Tak, a teď k tomu všemu, co mi život nakládá musím ztratit jedinou, poslední jistotu? Ten břichatý, krátkonohý, připlešatělý a nudný chlap přece nemůže oblbnout žádnou babu! Je na to příliš neatraktivní, líný. A nadmíru zásadový. Na nic se nezmůže, pořád se jenom zdržoval doma a odpočinout jsem si od něj mohla jedině když se věnoval svému trapnému koníčku – myslivosti. Stejně nikdy nic nezastřelil. Jen odmakával desítky hodin na brigádách a platil příspěvky.

Znovu řinčí telefon. Poprvé v životě se bojím dotknout sluchátka. Snad už do smrti budu jeho zvuk nenávidět.

„Nepodceňujte moje dobře míněné upozornění. Možná ještě stále máte pochybnosti. Můžete se přesvědčit. Jmenuje se Ilona. A její příjmení si přečtete na zvonku bytu manželovy tetičky. Jestlipak víte, že je už víc než půl roku po smrti?

Už vždycky budu nenávidět zvonění telefonu a bát se, že znovu uslyším ten cizí, bezpohlavní, huhňajícího hlas.

Ne, ne, to je nesmysl. Nějakou tetu měl, bydlela ve středu města, ale léta jsem o ní neslyšela. Ani na pohřbu nebyl, řekl by mi to. Tedy, pokud už tenkrát nesprádal plány. Ne, toho by nebyl schopen, on ne.

Nevěřím tomu, všechno mi připadá obludně absurdní. Přeskakuji střepy, otáčím se do kuchyně a ta spouští groteskně ztvárňuje můj nahlodaný, a dnes dočista rozmetený život. Nemohu se na to dívat, zabouchávám dveře a na chodbě si cpu nohy do prvních lodiček. Drobný střep zapíchnutý v punčoše zabolí, házím ho ke kuchyni k ostatním a беру klíče od auta.

Stojím na zákazu parkování, čert to vem, ano, už se rozpomínám na tu odpornou večeri před lety u jediné Kamilově příbuzné, na strohou ženskou s bílými, stočenými vlasy v béžové síťce, s krajkovým límečkem a broží u krku, na její zdvižené obočí a odsuzující větu: „Matka by se měla postarat o své dítě. Zejména, když je nemocné.“

Vzpomínky se začínají zabarvovat, ano, byla to první a poslední návštěva v podkrovním bytě rohového domu s cukrárnou směřující do hlavní třídy. Tam, v mezipatře chodby s okny obloženými zasychajícími fuchsiami mě pak Kamil objímal a tišil, tiskl k sobě a šeptal konejšivá slůvka. „Nezlob se, nevěděl jsem, že bude tetička tak neomalená, už nikdy sem nepůjdeme, když sama nebudeš chtít.“

Představa, že bych ještě někdy měla vstoupit do bytu té hrdé, drzé mravokárkyně byla nesnesitelná. Myslela jsem, že mě nikdy nikdo už v tomhle prokletém baráku neuvidí! Nikdy! Přívěskem na klíčích svítím na jmenovky u zvonků. Obludnost dnešního dne začíná překypovat. Valí se na mě. Pohlcuje. Dusí!

*****

Opírají se o dveře a nemohou se rozloučit.

„Tak už běž,“ Ilona s úsměvem naznačuje vystrkování a pak ho hned k sobě přitahuje. „Monika má dneska první rande s doktorem z toho zařízení, jak byla na praxi. Co když to nevyjde a vrátí se dřív?“

„Takové pěkné holce rande musí vyjít.“

„Raději už běž. Zítra se uvidíme. Bude to hrozný, když budu muset od tebe dodržovat pracovní vzdálenost. Tahle intimní vzdálenost,“ směje se a objímá ho, „je mnohem lepší. V devět si přijdu na šéfovské kafičko a pro ty spisy, ano?“

„V osm. Budu se těšit, moc. Od devíti máme poradu vedoucích oddělení.“

Kamil se ještě jednou tiskne k Iloně a její dotek a vůně mu ulpívá na těle a omamně prostupuje dovnitř. Schází ze čtvrtého patra. Nespěchá. Uhlazuje si vlasy. Nechce se mu domů. Jak rád by se vyhnul návratu, domovu prosycenému všudypřítomnou nervozitou Radky. Zase bude lhát, musí, nenávidí se za to, jeho

přetvářka ho vysiluje. Pronásleduje ho strach z prorazení, bojí se zapomenutého dlouhého vlasu na svých ramenech, zalezlých molekul Ilonina parfému, bojí se a zároveň touží po prozrazení, osvobození od té pokorující, nedůstojné hry.

Poslupal všechny svoje zásady. Ze všech jeho mravoučných řečí se stala fraška. Manželství je posvátný, nedotknutelný svazek. Mluvil jako katecheta. Jak musel být trapný. Ke klientům hovořil spatra o věrnosti, úctě, manželské toleranci a ústupcích. Dlouho. Donedávna. On tak mohl mluvit, protože on to dodržel. Vlastní trpělivost, velkorysost a snášenlivost v něm vyvolávaly úctu k sobě samému, vnitřně jej činily nadřazeným, ten pocit se pral s pokorou, až se bál toho rozporu. Dvacet roků snášel Radčiny hysterické výstupy, její intriky, nesmyslné výčitky. Trpělivě přechávil hádavé útoky, návaly nepředvídatelného vzteku prosyceného obhroublými výrazy. Byly odčiňovány světlymi chvilkami naplněnými udobřováním a prožitkem pomíjivého štěstí, chvílemi, kdy se z ní na čas stala zase jeho hodná holčička, kterou měl rád. On byl ten tahoun v jejich vztahu, spolupracoval s psychologem, ke kterému začala chodit, později ji doprovázel k psychiatrovi a sháněl razítka na propustku od jiných lékařů, aby se na ni v práci neřídali skrz prsty. Překonávání překážek ho posilovalo. Zvládal to, neúnavně zapomínal na hádky a nedorozumění, které jejich soužití provázely. Všechno přičítal na vrub jejího trápení nad osudem dcery. Smířil se s tím, že svou bolest otesává hádkami a nadávkami. Po všech neklidných chvílích vždycky přišlo usmíření a krátké období klidu. Po čase si připustil, že je to opět jen období, mezietapa, která bude znovu a znovu nahrazena novými vzpourami jejího nezkontrolovatelného temperamentu. Oč byla pokojná období vzácnější, o to byla intenzivnější. A i v něm, stokrát zraňovaném, více jak dvacet let vyvolávala bláhovou naději, že tentokrát to tak může zůstat už navždy.

Ale mnohaletá Kamilova zkušenost a vrozená moudrost se časem domluvily s unavenou nadějí. Nahradila ji rezignace. Po ní přišla lhostejnost. Chladná a pro něj osvobozující. Očistila ho a dovedla k prázdnotě. A prázdnota k otevřenosti k novému.

Ilona ho zaujala hned první den, co nastoupil na místo vedoucího odboru. V její tváři byl zvláštní prožitek. Celý život pracoval v sociální oblasti, zkušenost mu napovídala, že by ve své kanceláři mohla sedět spíše na druhém konci přepážky jako žadatelka o pomoc. Dojíkala ho její urputnost, se kterou se snažila celému okolí dát najevo, že je to spokojená, vyrovnaná žena. Jen to cosi zvláštního v její tváři ji prozrazovalo, bylo to těžko definovatelné, snad výraz dokreslený trpkými vráskami, snad podivný lesk a nepokoj v očích, možná podezřele, nepřirozeně zkrocená mimika a gestikulace.

Vnímavost obou se propletla a časem vyjevený podobný osud je natolik svázal, že se dostali do víru pohlcujícího, intenzivního vztahu. Vzájemně naplňovali svou mnohaletou vyprahlost duše i těla, konejšili se, doplňovali, okouzlovali.

Rozkvetli a jejich svět se naplnil těmi nejkrásnějšími barvami a vůněmi. Je to krásné. Ale je to i bolestné. Nejsou jen oni dva bez minulosti. I ty nejúžasnější věci mohou být trýznivé.

Proč se nepotkali dřív? Už nikdy nebude čistý, to krásné, co prožívá, ho špiní. Už není čestný a zásadový. Je lhář. Jak by se zase znovu chtěl každému dívat přímo do očí, chtěl by se zase umět ke všemu čestně postavit. Ale může, po tom, co celý život říkal a více než dvacet let dokázal i žít, najednou říct: „Všechno je jinak? Odcházím od své ženy. K jiné. Té, kterou miluji.“

Co by bylo s Petruškou? Kam by se vracela, kdyby jí rozbil domov? Ačkoliv jí změna neprospívá, celý měsíc se těší na společný víkend. Na něj, jak spolu půjdou do lesa na procházku, budou si povídat, jak budou sedět u posedu a čekat na laně a zajíce, pozorovat odpočívající ptáky. Na mamku, která bude vařit oběd a ona jí u toho bude moct pozorovat a pomáhat. Na to, že bude po návratu zpět ostatním vyprávět, jak se připravuje jídlo, nakupuje a pere prádlo. I jaké jí mamka dala nové dárky a oblečení a na jaké filmy se večer všichni společně dívali. Pokazit to jedině, co Petrušku těší? Na to nemá právo. Vůči Petrušce ne. Vůči ní ne.

Vychází z domu a směřuje k cukrárně na rohu. Doufá, že bude ještě otevřeno, zítra si jedou pro Petrušku a ona má moc ráda gumové hady ze želatiny. Nikde jinde je nemají. A ještě jí koupí pařížský dort, dobře se jí polyká, a kdyby Radka nic neupekla, byla by dcerka smutná, že jí doma nečeká nic sladkého. Každý měsíc se manželka pokouší něco upéct. Ale je neklidná a jak jí na tom záleží, téměř nikdy se jí to nepovede. Čím dál tím víc nenávidí práci v kuchyni a přípravy na poslední víkend v měsíci.

Zabouchává vchodové dveře. Zaraduje se. V cukrárně ještě svítí.

„Ty svině, ty hajzle!“ Na jeho tělo začínají dopadat pěsti. Chvilí nic necítí, je zaskočený, pak se pokouší bušící ruce zachytit a zkrotit. Radčin hlas však nemůže. Nadávky obléká do kvílivého tónu, svou potupu musí vykřičet celému světu.

„Uklidni se, nedělej ostudu, jsou tu lidi,“ tlačí ji ke vchodu.

„To ti nedaruju. Tohle ne. Toho budeš olitovat. A ta kurva taky.“ Už nekřičí. Výhrůžky šeptá.

(Ukázka z knihy MATKY MATEK, která vyšla v nakladatelství Eroika, 2007)

Ze všech parazitů pouze lidský parazit vysává slabšího, než je sám.

Skutečně nestranný člověk nemá nikoho na své straně.

(Patricie Holečková)

SCHOULENÁ

Když schoulíš se do klubička
a jen ticho po tobě zůstane
noc opatrně na tvá víčka
jak vločka sněhu přistane

Pohádkou usínání rychle zraje
a hvězdy jsou již na dosah
Tak spi už spi Do jiného kraje
sen za tebou vejde po špičkách

KDYŽ NEJSME SPOLU

Tvých věcí rád se dotýkám:
kabelky, šití, hrnku na mléko...
V té chvíli se necítím tak sám,
když nejsme spolu, když jsi daleko.

O tobě s nimi vyprávím si
a slova vybírám jen ta nejsladší.
Kamínek stesku hned zapadne kamsi,
kde mě už tolik netlačí.

Piruety na tenkém ledě Milana Duška

Při otevření nové knížky Milana Duška mne do očí padlo motto autora. „Přibývá lidí, pro které život jiných nemá žádnou cenu.“

Motto jsem si četla několikrát za sebou, četla jsem si ho pomalu a bylo mi mrazivo nad jeho možností pravdivosti a současně smutno nad domýšlením jeho důsledků.

Abych se zbavila tísnivého pocitu, který ve mně vyvolal, vybrala jsem si povídku Kamarádi. Přečetla jsem si ten večer i několik dalších povídek, mistrně napsaných příběhů, ale po přečtení každé z nich jsem se vrátila v myšlenkách k té první větě. Přemýšlela jsem dlouho do noci nad její hloubkou, nad pocity autora, které ho vedly k napsání takových slov. Jistě každý z nás, když se zastavíme a zamyslíme, najdeme v sobě jiskřičku nebo sílu proti důsledkům té věty bojovat. A čím jiným než slovem, básní, novelou či románem.

A můj dík patří panu Duškovi za první počín, za myšlenku.

Marta Urbanová

Nikoli chybami se člověk učí, ale teprve jejich napravováním.

Pesimisté se vyznačují skvělou představivostí, optimisté – fantazií.

Každý jednou dostane rozum, ale bez návodu na použití.

(Patricie Holečková)

3. Východočeský literárně-dramatický maratón 2007

Letošní Východočeský literárně-dramatický maratón navázal na předcházející dva ročníky v „zakladatelských“ městech východočeské oblasti a rozšířil se do dalších měst a obcí. Zároveň byl obohacen o spolupráci s polskými a slovenskými autory, takže významné akce proběhly i na Slovensku a v Polsku. Maratón se již tradičně koná v průběhu celého měsíce října. Ale již v září se v rámci prologu uskutečnily zajímavé akce.

13. září v Divadelní kavárně Chrudim ve spolupráci s Chrudimskou besedou proběhlo autorské čtení J. Krečmera z jeho básnické sbírky „Kamínky z hlubokých řek“. Spoluučinkujícími byli studenti konzervatoře J. Zemen a P. Poláčková.

25. září v kavárně Krásné ztráty v Praze proběhla při příležitosti členské schůze Sdružení autorů literatury pro děti a mládež beseda autorů (J. Faltus, M. Urbanová, M. Marboe, P. Musílek a J. Kratochvíl) nejen s autory tohoto sdružení, ale i s pracovníky nakladatelství Albatros a šéfredaktorem literárně-kritického časopisu Ladění M.Reissnerem.

3. Východočeský literárně-dramatický maratón byl slavnostně zahájen 1. října v důstojném prostředí historického sálu Magistrátu města Pardubice pod záštitou pana primátora J. Demla a za zájmu regionálních médií včetně celostátní televize (ČT 24, Prima). Účastnili se ho významní představitelé institucí i osobnosti

působící v kulturní oblasti. Pozvání přijala předsedkyně Obce spisovatelů paní E. Kantůrková a místopředseda pan R. Ráž, který zastupoval i PEN klub. Oba hosté četli ukázky ze své tvorby, které měly velký ohlas. Byly zde také prodávány knížky autorů Vč. střediska OS v Pardubicích z produkce vydavatelství OFTIS z Ústí nad Orlicí.

Tentýž den se v Chrudimi v čajovně Luna konalo autorské čtení J. Jiráskové a Z. Jirásky, které hudebně doprovodil písničkář M. Kříž. Akce proběhla s menším počtem návštěvníků, ale v milé atmosféře. Všichni přišli z upřímného zájmu a v neotřelém prostředí se cítili příjemně.

Následující den pokračoval maratón ve Studijní a vědecké knihovně v Hradci Králové besedou s V. Vlčkovou o knize „Doufám, pokud dýchám“. Spoluúčinkujícími byla E. Hejzlarová-Koubková a E. Reichlová-Zelená. Beseda patřila mezi ty, na které se nezapomíná. Paní Zelená a Koubková svým vyprávěním o hrůzách války a pobytu v koncentračních táborech působivě doplňovaly slova V. Vlčkové.

3. října proběhlo autorské čtení a beseda paní V. Kopecké v Broumově a také se konalo setkání se čtenáři v Městské knihovně v Ústí nad Orlicí. Milan Richter uvedl prozaika L. Macháčka, prozaika, aforistu a básníka F. Uhra, básníku J. Bednářovou, pohádkáře J. Lukáška a prozaika M. Duška. Byly představeny nové knihy: román Chvění (Macháček), Mrazivé hlubiny (Uher), Korunka princezny Kačenky (Lukášek), Piruety na tenkém ledě (Dušek) z produkce vydavatelství OFTIS v Ústí nad Orlicí, tyto se zde i prodávaly. Setkání natáčela kabelová televize.

4. října proběhlo setkání se čtenáři v Městské knihovně v Žamberku. M. Dušek uvedl básníku J. Bednářovou, prozaika F. Uhra, básníka J. Faltuse a pohádkáře J. Lukáška. Četly se ukázky z prací přítomných autorů a v závěru se rozproudila živá beseda, účastníci si mohli koupit knihy Vč. autorů z produkce vydavatelství OFTIS.

5. října se v České Skalici konalo v Čajovém klubu domu dětí Bájo setkání s poezií a prózou A. Bílého, L. Jiráňkové, V. Vlčkové a M. Netresty. Hudební doprovod obstarala skupina Čabraka. Tento den byla v Langrově síni radnice v Lázních Bohdaneč zahájena vernisáž obrátů J. Jiravové a V. Smejkal, která trvala celý měsíc. Zahájení příjemně zpestřila hudbou studentka konzervatoře P. Poláčková. Rovněž proběhla v rámci podzimního knižního veletrhu v Havlíčkově Brodě i autogramiáda knihy M. Urbabové „Pověsti Železných hor“. (Autorka knihu prezentovala i 10. a 16. října během autorského čtení a besed v Obchodní akademii v Chotěboři).

6. října byla při knižním veletrhu v Havlíčkově Brodě autogramiáda knihy P. Musílk Medaile za statečnost.

8. října uskutečnil besedu na téma Svět pohádek v ZŠ v Opočně pohádkář J. Lukášek a přítomných téměř osmdesát dětí reagovalo velice spontánně.

9. října v Přelouči se konalo autorské čtení prozaičky M. Marboe a mladé nadějně autorky A. Kulakovské, doplněno bylo promítáním televizního filmu J. Hrabince Řetězová reakce a vernisáží obrazů J. Jiravové a J. Škody z Německa, který je naším členem. Ač šlo o první akci tohoto druhu ve městě, vydařila se. Záštitu převzala starostka I. Burešová. Tentýž den bylo na zámku v Lanškrouně setkání se čtenáři pod záštitou starosty města ing. Košťála, za přítomnosti básníka J. Faltuse, pohádkáře J. Lukáška, prozaika M. Duška a básníka, spisovatele a novináře O. Koudelky. Čestným hostem byl pan Haluza, o němž O. Koudelka napsal knížku „Trénoval jsem Emila.“ Ukázky z prací autorů četli herci místního divadla Ve středu. Rozproutila se živá beseda a prodávaly se knihy z produkce vydavatelství OFTIS v Ústí nad Orlicí a místního TG tisku.

15. října se již tradičně do Senior-centra v Moravanech vypravili na autorské čtení básník a prozaik J. Krečmer (představil básnickou sbírku „Kamínky z hlubokých řek“) a básník R. Beran. Ačkoliv jejich poezie je odlišná (každý představuje jinou generaci), vystoupení vytvořilo dynamický celek, který posluchače velmi zaujal.

16. října se začínající autorky A. Kulakovská, J. Miletinová, Z. Hudcová a Z. Halasová představily pod vedením H. Cihlové v sále Evropského spolkového domu v Pardubicích. Hudební doprovod zajistila P. Poláčková a D. Fidler. Akce byla pro začínající autory velmi inspirující a motivující.

Ve dnech 16. až 18. října proběhlo společné setkání knihovníků a členů spolku Litera II. v knihovnách v Banské Bystrici, Kremnici a Horní Lehota. Za VČ. středisko OS v Pardubicích se zúčastnila D. Zlatníková a její vystoupení se setkal s velkým ohlasem.

17. října Městská knihovna v České Třebové poskytla prostory pro setkání se čtenáři, kterého se zúčastnila prozaička M. Marboe, prozaička B. Kostřicová, pohádkář J. Lukášek a prozaik M. Dušek. Předsedkyně VČ. střediska pohovořila o významu střediska a literárně-dramatického maratónu. Byly přečteny ukázky a přítomní čtenáři měli možnost v závěru diskutovat a zakoupit si knížky autorů z produkce vydavatelství OFTIS v Ústí nad Orlicí. 18. října v polském Walbřichu proběhlo autorské čtení V. Kopecké a J. Snercha. Texty byly čteny česky a následně je členové literární skupiny Šrafo přečetli polsky. Vystoupení doplňovaly hudební vstupy. Zdařilá akce proběhla za zájmu tisku a místní televize. V tento den se v gymnáziu v Sasické ulici v Pardubicích konala beseda se spisovatelem L. Macháčkem, pohovořil o své tvorbě a svých literárních začátcích.

22. října se uskutečnilo setkání se čtenáři v Městské knihovně v Dobrušce, které uváděl J. Lukášek. Z autorů byli přítomni básník a satirik J. Faltus, prozaik J. Plachetka, autor a překladatel pověstové a historické literatury J. Frýzek, básník L. Huml a prozaik M. Dušek. Více než čtyřiceti čtenářům byly představeny nové knihy J. Lukáška, J. Frýzka a M. Duška. Přínosem setkání byla účast poslance

parlamentu ČR pana Ježka a místostarostky města paní Čiháčkové. Akce byla zakončena velmi živou besedou (Byl např. vzpomenut básník V. Brandejs), natáčela kabelová televize. I zde byla možnost zakoupení knížek autorů Vč. střediska z produkce vydavatelství OFTIS v Ústí nad Orlicí.

23. října v Senior centru Pardubice bylo autorské čtení J. Kratochvíla seniora, J. Kratochvíla juniora a R. Berana. Spoluúčinkovala P. Poláčková (kytara) a jedna-dvacetičlenný pěvecký sbor Návrat. Čtení se konalo za velkého zájmu veřejnosti. Tuto významnou společenskou událost příznivě přijal i sociální odbor Magistrátu města Pardubice. V tento den proběhlo i setkání se čtenáři v Městské knihovně v Rychnově nad Kněžnou. Zúčastnili se: prozaik J. Plachetka, pohádkář J. Lukášek, autor pověstové literatury J. Frýzek a prozaik M. Dušek. Setkání natáčela kabelová televize a přítomní si mohli zakoupit knížky autorů Vč. střediska z produkce vydavatelství OFTIS v Ústí nad Orlicí.

24. října uspořádalo studio Agens pod vedením J. Krause v salóнку Kavárna Evropa v Pardubicích autorské čtení ze hry J. Krause „Kulak a jeho děti“. 40 diváků mělo možnost v komorním prostředí a v přátelské atmosféře strávit příjemné odpoledne.

26. října proběhlo v Chotěboři autorské čtení a beseda ke knize P. Musíla „Medaile za statečnost“.

31. října se v Evropském spolkovém domě v Pardubicích konalo slavnostní zakončení 3. Východočeského literárně-dramatického maratónu. Předsedkyně střediska M. Marboe shrnula průběh celého festivalu a všichni se vzájemně podělili o své zkušenosti a postřehy. Poté následoval křest knihy I. Tajovské „Matky matek“. V závěru setkání, v rámci volného autorského čtení, prezentovali své práce M. Urbanová, J. Lukášek, Z. Bažant, J. Hrstka a J. Krečmer.

3. ročník Východočeského literárně-dramatického maratónu lze hodnotit jako velmi zdařilý. Bylo uskutečněno 30 hlavních akcí v sedmnácti městech regionu. Nepočítáme-li návštěvníky „prologu“, hosty slavnostního zahájení, návštěvníky podzimního knižního veletrhu a hosty slavnostního zakončení, vyšplhal se počet účastníků na přibližně 900. A to naši autoři, kvůli zájmu veřejnosti, připravili ještě jakýsi „epilog“ – tři akce navíc, které probíhaly v měsíci listopadu.

Návštěvníci akcí byli převážně z řad studentů, dětských čtenářů a další významnou skupinu tvořili lidé seniorského věku. Lze konstatovat, že každý program si našel své diváky, posluchače a čtenáře, žádný nelze označit za vyložené nevydařený.

Dalším přínosem byla pestrost pořádaných akcí. Organizátorům a účinkujícím se podařilo vytvořit nabídku nejen autorských čtení, besed a křtů, ale také vystoupení dramatické sekce, promítání filmu a pevných vernisáží, jimiž se letos

poprvé prezentovala nově vzniklá sekce výtvarná. Řada vystoupení byla úspěšně doplněna hudebními doprovody i zpěvem. Na akcích skupiny Orlicko se prodávaly knížky autorů Vč. střediska, které vyšly ve vydavatelství OFTIS v Ústí nad Orlicí – prodalo se jich celkem 90.

Jako pozitivní je třeba hodnotit i fakt, že při organizaci pomáhaly knihovny a školy, že je sponzorsky podpořily nejen instituce oficiální (Magistrát města Pardubice, Krajský úřad, městské úřady v Přelouči, Lanškrouně a Dobrušce), ale i naši vzácní soukromí sponzoři (paní Kadlecová, paní Kulakovská a pánové Hrstka, Hrubý, Kobliha, Kraus, Ragula a Stehno). Všem – i touto cestou – ještě jednou děkujeme.

Co dodat na závěr? Že máme radost. Máme radost, že se náš festival nekomerčního umění – Východočeský literárně-dramatický maratón tak zdárně ujal, protože se k němu již nyní na příští rok hlásí další města a obce, a že my, organizátoři, pokud se nám podaří do října roku 2008 na tu kupu práce zapomenout, se pokusíme myšlenku propagace nekomerčního umění v našem regionu rozvinout ještě bohatěji a pro naše příznivce připravit ještě více a kvalitnějších akcí.

Za organizátory Vč. střediska OS
Iva Tajovská a Marcella Marboe

HOST KRUHU č. 10 - PETER KRUEGER (SRN)

u jezera

do mého jezera
proudí každý den
mnoho času
pod černou hladinou
plavu
celé týdny
měsíc
v noci
kde najdu hodiny s tebou
u pramene
nebo na dně

pamětihodnosti

zdi na kopci
sahají po kolena
věž po krk
stožár až do oblak
odtud přivolal bouři
zavála život daleko
vytrhla kameny ze stěn
kde žili
jeden den

plátno

z temna jeho oka
proudí zapomenutá zář
vrací se k němu
a on se nechává unášet
sám k sobě
kdyby ji poznal
kam by šel

přesýpací hodiny

budoucnost
se přibližuje
půda se sesouvá
naděje se dostávají
do úzkých

hlavu vzhůru
do krupobití
přítomný a slepý
v proudu
hranatých zrněk

usadila se
celá poušť
rozvířeješ ji
ale obraz
nezůstává

Peter Krueger – (SRN)

Narozen 1967 v Lemgo. Studoval bohemistiku, slavistiku, filosofii a hudební vědu na univerzitě v Kolíně nad Rýnem. Pracuje jako překladatel z češtiny, slovenštiny a ruštiny ve Spolkovém úřadu pro jazykové služby ministerstva obrany SRN. Zajímavé je, že začal psát poezii teprve nedávno, a to nejen ve svém rodném jazyce, ale i v češtině. Několik jeho básní dnes zveřejňujeme.

syntax

hledá ji ve slovech
sbírá je a brousí
ukládá si je v srdci
tam z nich buduje
celý její svět
snad tam bude žít
když ji najde

kniha

život je knihou
každá strana jako sníh
čekající na stopy
jako oblak
neznámého tvaru

život je cestou
vedla kolem tvého domu
kde jsem uschoval srdce
vzpomínám
a slyším je bít

jen u ohně vím že žiji
aby nezhasl živím ho
sám sebou
život je loučením

JIŘÍ HRABINEC – verše

Létavice

Stojím tu v poušti
s hlavou zakloněnou
vyhlížím vesmír
pak se tmou zableskne
a než stačím
pomyslet přání
zmizíš

Noc

Bim bam
půl dvanácté
dobrou noc
měsíc
měsíc a pes
dialog
slyšíš?
vítr ještě nedoletěl
řeka nedotekla
co by ses bála

Quo vadis

Jsi k utopení
těžká
zlatý řetěz
kolem ramen
stokrát omotaný
jsem vlastně
Ursus
Lygie

Sbohem

A je to stále stejné
loučení
nos mezi očima
rty na rty
dav denních spěchačů
a jehličky stesku
tak ahoj a piš
a výpravčí už píská

Užitá fyzika

Večer u vody
reflexy
záblesky
třepotání
úhel odrazu
úhel dopadu
a hele
lampa

Hloubka

Máš oči
hradních studní
padá se do nich
dlouho
nevím kolik dní
tak dlouho
až turisté odejdou
a kastelán
se upočítá

Knihy členů Východočeského střediska v roce 2007.

- * KAMÍNKY Z HLUBOKÝCH ŘEK – Josef Krečmer – ilustrace Jiří Šimek. Sbírka básní ve vydavatelství OFTIS v Ústí nad Orlicí.
- * ŽIVOT VZPOMÍNEK – Jan Dvořák. Krátké prózy v nakladatelství Gaudeamus při Univerzitě Hradec Králové.
- * JAK VONÍ V PARDUBICÍCH PERNÍK – Lubomír Macháček – ilustrace Ivo Štěpánek. Pohádkové příběhy inspirované dějinami Pardubicka vydala Krajská knihovna v Pardubicích.
- * POKLAD NA KUNĚTICKÉ HOŘE A JINÉ PŘÍBĚHY – Lubomír Macháček – ilustrace Věra Zahradníková. Druhé vydání příběhů z minulosti Pardubicka ve vydavatelství Marie Mlejnková v Pardubicích.
- * KORUNKA PRINCEZNY KAČENKY – Josef Lukášek – ilustrace Marie Haldová. Pohádky z Orlických hor ve vydavatelství OFTIS v Ústí nad Orlicí.
- * ZE SVĚTA POVĚSTÍ – Jiří Frýzek – ilustrace Josef Kremláček. Pověsti z Orlických hor a okolí ve vydavatelství OFTIS v Ústí nad Orlicí.
- * SMRT V ZASTOUPENÍ – Milan Košař. Sbírka detektivních povídek v nakladatelství NAVA Plzeň.
- * CHVĚNÍ – Lubomír Macháček. Román pro mládež, ve vydavatelství OFTIS v Ústí nad Orlicí.
- * MRAZIVÉ HLUBINY – František Uher. Detektivní povídky ve vydavatelství OFTIS v Ústí nad Orlicí.
- * PIRUETY NA TENKÉM LEDĚ – Milan Dušek. Krimi povídky ve vydavatelství OFTIS v Ústí nad Orlicí.
- * TRÉNOVAL JSEM EMILA – Oldřich Koudelka. Životopisná kniha. Vydal TG-TISK Lanškroun.
- * MATKY MATEK – Iva Tajovská. Román pro dospělé. Vydalo nakladatelství EROIKA.
- * POVĚSTI ŽELEZNÝCH HOR – Marta Urbanová. Vydala Literární čajovna Suzanne Renaud.
- * MEDAILE ZA STATEČNOST – Petr Musílek. Próza. Vydalo nakladatelství MEZERA.
- * ORLICKÉ HORY A PODORLICKO – Josef Lukášek (textová část). Kniha fotografií z krajiny protkané barokem. Vydalo studio Umlauf.
- * ZA POHÁDKOU POHÁDKA – Luboš Huml. Verše pro děti s kresbami Z. Balákové. Vydalo nakladatelství DUHA PRESS.
- * JDEME DO ZOO – Luboš Huml. Verše pro děti s kresbami Z. Balákové. Vydalo nakladatelství DUHA PRESS.
- * PAŠERÁCI Z ALEXANDRIE – Sinuhet Zaki (pseudonim Františka Uhra). Detektivní román ve vydavatelství AKCENT.

* VEŘEJNÉ DŮVĚRNOSTI - Jiří Faltus. Metaforismy v nakladatelství ALFA-OMEGA.

* OČI VE TMĚ - František Uher. Poezie pro děti v nakladatelství ALFA-OMEGA.

* CHŮZE PO MINOVÉM POLI - František Uher, poezie v nakladatelství ALFA-OMEGA.

(Žádáme autory, aby nám dávali vědět, když jim vyjde knížka. Redakce.)

ZAZNAMENÁVÁME – KOMENTUJEME

* Ve čtvrtek 13. září v 18 hodin se v důstojném prostředí Divadelní kavárny v Chrudimi konal Literárně-hudební večer – autorské čtení z básnické sbírky Kamínky z hlubokých řek spisovatele a básníka Josefa Krečmera. Bloky básní, přednášené autorem s obrovským zaujetím, byly proloženy hudbou A. Gismontioho, G. Fauereho, C. Saint Saense a M. Ravela sólistou komorního souboru Barocco sempre Giovane Jana Zemena na violoncello a Petry Poláčkové, studentky Konzervatoře v Pardubicích, laureátky soutěží, na kytaru. Akce se zúčastnilo téměř čtyřicet zájemců a ti odměňovali účastníky častým potleskem, rozhodně nelitovali, že přišli. Určitě byl spokojen i autor.

* Literární soutěž POVÍDKA ROKU 2007 Literárních novin – 2 ročník – bude probíhat ve dvanácti kolech. Vítězové jednotlivých kol postoupí do finále, ze kterého začátkem příštího roku vzejde celkový vítěz. Vítězné povídky jednotlivých kol budou následně publikovány knižně. Pravidla: věk není limitován. Přihlášeny mohou být pouze nepublikované texty. Soutěží povídky v rozsahu 10 až 30 tisíc znaků, doručené do redakce buď elektronicky na adresu: povidkaroku@literarky.cz – písemně na adresu: Literární noviny, Poštovská 8C, 602 00 Brno, heslo: „Povídka“. Nutno uvést kontaktní adresu. Uzávěrky kol: 4.11., 2. 12. Přihlásit se může účastník jednou povídkou do jednoho kola. Povídka musí být v českém jazyce. Všechny příchozí texty budou publikovány na internetových stránkách www.literarky.cz – Porota je pětičlenná, jmenovaná Výborem Společnosti pro LN, o všech povídkách budou mít možnost hlasovat čtenáři. Proti výběru redakce a poroty není odvolání. Vítěz kola dostane nejméně 5 tisíc Kč a povídka bude publikována v LN. Celkový vítěz získá nejméně 50 tisíc.

* Pražská opera má zájem na vypsání soutěže o literární libreto na téma „Z pohádek“ pro českou dětskou operu. Zájemci z řad našich členů hlase se u předsedkyně Východočeského střediska OS v Pardubicích Marcelly Marboe, která poskytne bližší informace.

* 12. 11. v dopoledních hodinách pohádkář Josef Lukášek z Bystrého u Dobrušky uskutečnil besedu o pohádkách s dětmi ze základní školy v Solnici ve dvou

skupinách – celková účast asi 60. Odpoledne besedoval spolu s M. Duškem v místní knihovně v Záměli.

(Neodpustím si, abych o této besedě nenapsal alespoň pár řádků. Po setkáních se čtenáři v rámci maratónu, která se konala vesměs v městských knihovnách, jsem byl pochopitelně zvědavý, jaké budou podmínky a jak budeme přijati, menší obce mají skromnější podmínky a navíc v ten den nepanovalo právě nejpříznivější počasí. Knihovna je umístěna v přízemí budovy obecního úřadu a jde vlastně o dvě nevelké místnosti obestavené regály s knihami. Knihovnice paní Pleslová nás uvítala velice srdečně, ale její tvář napovídala, že má obavu, jak se u nich budeme cítit. Sešlo se několik dospělých a dvojnásob dětí, všichni dostali občerstvení. Samozřejmě jsme začali tím, že jsme z Východočeského střediska OS v Pardubicích, skupiny Orlicko, zmínili se o naší činnosti, zvláště o literárně- dramatickém maratónu, bulletinu Kruh a knížkách, které vydáváme třeba i ve vydavatelství OFTIS v Ústí nad Orlicí. Pepa Lukášek přečetl pohádku ze své knížky, pak jeho manželka (která ho mimochodem všude věrně doprovází) přečetla moji povídku z Piruet na tenkém ledě. Obě ukázky přítomní odměnili potleskem. Pak začala neformální beseda, otázka stíhala otázku. Jedna z čtenářek v závěru řekla: „Bylo to příjemně strávené odpoledne.“ Mohou si autoři přát lepší odměnu? Když pak starostka obce paní Trejtnarová děkovala, že jsme si udělali čas a přijeli k nim, a předala nám symbolický dárek na památku, byl jsem dost naměkko. Těmito větami chci jen naznačit, že by autoři měli jít za čtenáři i do míst, která na první pohled nijak nepřispějí k jejich známosti. Opak je pravdou! – M.D)

* Bulletin OS

Každý se někdy může splést,
omylní jsme, my lidé:
DOKŘÁN 43/2006
teprve za rok, v září vyjde.

Bulletin Obce – klobouk dolů,
je jinak čtivý dost.
Mládneme s ním teď všichni spolu,
a v tom je naše budoucnost
(jif).

OBSAH:

J. Jiravová: Suché květy	1
O. Koudelka: Dřevo	2
M. Dušek: Na slovíčko s Jarmilou Jiravovou	2
F. Uher: Dvakrát z Chotěboře	4
H. Hrabicová: Adame	4
J. Krečmer: Anomálie	8
M. Bastl: Krečmerovy kamínky z hlubokých řek	9
J. Frýzek: Pletichy paní Brunhildy	11
A. Kordíková: Když opouštíš mě	13
M. Blahynka: Slibná záloha na paměti?	13
Ohlas na Život vzpomínek	14
P. Musílek: Čas, Drezura, Dobrý strom	15
M. Košař: Životní role	16
M. Šantrůček: Tak jak?	19
J. Slabý: Králův šasek	20
I. Harák: Šírání	21
L. Huml: Jak Petánkovi utekly hračky	21
F. Uher: Záslužný vydavatelský počín	24
L. Macháček: Literární soutěž Pardubický pramínek	25
T. Smrčková: Antény	26
G. Kytková: Umění naslouchat	29
E. Sýkorová: Melodie	31
G. Kytková: Tajemství starého domu	34
V. Kopecká: Dlaně dne, Chladné ráno, Česání ovoce	37
L. Macháček: Mrazivé hlubiny poprvé	37
M. Urbanová: Kavárna Slávie	39
M. Dušek: Mrazivé hlubiny podruhé	39
I. Tajovská: Infarkt jistoty	41
L. Huml: Schoulená, Když nejsme spolu	47
M. Urbanová: Piruety na tenkém ledě Milana Duška	47
I. Tajovská - M. Marboe: III. ročník literárně-dramatického maratónu	48
HOST KRUHU 10: Peter Krueger	53
J. Hrabinec: verše	55
Redakce: Knihy v roce 2007	56
Redakce: Zaznamenáváme - komentujeme	57
P. Holečková: Aforismy	
M. Dušek ml.: fotografie	

KRUH, bulletin Východočeského střediska Obce spisovatelů v Pardubicích

Ročník IV – číslo 10 – leden 2008

Odpovědní redaktoři: Jiří Faltus, Milan Dušek

Obálka: Jiří Hrabinec

Vytiskl: OFTIS s.r.o v Ústí nad Orlicí

Příspěvky do Kruhu 11 zasílejte:

MILAN DUŠEK – Žamberk, Macharova 828 – 564 01

e-mail: miloslavdusek@tiscali.cz

JIŘÍ FALTUS – Lanškroun, Zborovská 221 – 563 01

e-mail: faltus.jiri@centrum.cz

Uzávěrka příspěvků: konec března 2008

Zveřejněné práce nejsou upravovány a vyjadřují pouze vlastní názor autorů.

**TOTO ČÍSLO VYŠLO ZA PŘÍSPĚNÍ KRAJSKÉHO ÚŘADU PARDUBICE,
MAGISTRÁTU MĚSTA PARDUBICE a STAROSTY MĚSTA LANŠKROUN
ING. KOŠTÁLA.**